

ANUL XVI NR. 3 (207) — 14 IANUARIU 1967

Biblioteca Centrală
Regională
Izvoara Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă

fiacăra

sport

Revista noastră participă la concursul interredacțional organizat de Administrația de stat Loto Pronosport pentru cele mai bune anticipări «Pronosport». Iată pronosticul lui Titus Ozon pentru concursul nr. 2, etapa din 15 ianuarie 1967:

I. Brescia-Torino (camp. ital. A)	1
II. Fiorentina-Inter	X
III. Foggia-Lazio	X
IV. Juventus-Lanerossi	1
V. Mantova-Atalanta	1
VI. Milan-Bologna	X
VII. Napoli-Lecco	1
VIII. Roma-Venezia	1
IX. Spal-Cagliari	X
X. Arezzo-Sampdoria (camp. ital. B)	2
XI. Padova-Catanzaro	1
XII. Savona-Modena	X
XIII. Verona-Pisa	1

coperta noastră

La ora cînd apare revista noastră, IOAN MOSER — sau cum îi se mai spune Pele al handbalului — se află angajat cu echipa noastră națională în întrecerile Campionatului mondial de handbal în 7. Iată-l în fotografie împreună cu fiul său.

Fotografie de S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”.

carte

● De un larg interes se anunță culegerea apărută sub titlul **Gînduri despre anii de studenție**. Sînt gîndurile unor personalități de vază ale culturii noastre. După lucrarea evocînd, prin același procedeu, viața de elev, noul volum vine să continue seria și să acopere un gol ce se cerea cumva satisfăcut. Editura politică se poate felicita pentru această realizare.

● Tot la Editura politică a apărut de curînd o **Scurtă istorie a Africii negre** de Louis C.D. Joos, prin mijlocirea căruia o serie de realități ale acestui continent ni se conturează mai clar.

● **Muzică și literatură** se intitulază culegerea de eseuri, fragmente etc. pe care o realizează Emil Manu din opera unor mari scriitori ai noștri, precum Tudor Arghezi, George Bacovia, Lucian Blaga, Geo Bogza, Dan Botta, George Călinescu, Anton Holban, Nicolae Iorga, Camil Petrescu, Mihai Ralea, Mihail Sebastian, Tudor Vianu. Tot Emil Manu semnează introducerea, notele, bibliografia (care puteau fi — ca și fișierul biobibliografic înlocuit de Paraschiva Manu — ceva mai atent controlate tipografic pentru a se evita cam multele erori mărunte) și indiciile cărții.

● **Joc de planete** de Irimie Negoită se intitulază ultimul volum, remarcabil prin nivelul artistic atins de acest tînrar scriitor (Editura tineretului).

● Demnă de atenție culegerea de legende populare românești apărută la Editura pentru literatură (colecția «Biblioteca pentru toți») sub titlul **De la Dragoș la Cuza Vodă**.

● Traduse de Aurel Tita și G. Moraru și prefațate de C. Poghiric, **Fabulele lui Fedru**, apărute la Editura pentru literatură universală, pun în circulație un autor latin mai puțin familiar cercurilor largi de cititori.

● Utilă, cu multe informații și date interesante cartea lui Radu Lupan — **Hemingway, scriitorul**, apărută la Editura pentru literatură universală. Lectura ei ne dă o imagine mai amplă asupra vieții și activității acestui mare prozator.

● Nicolae Stoian publică un nou volum de versuri, **Pietre de riu** (Editura pentru literatură), marcînd încă un pas în definirea profilului său.

● Un alt poet, prezent mai rar în ultima vreme, este M. Celarianu. Volumul său de versuri, apărut de curînd la Editura pentru literatură, **Inima omezească**, îi va restatornici locul între autorii de poezie.

cinema

● **Diminețile unui băiat cuminte**. Un nume de curînd afirmat în proza noastră, Constantin Stoiciu (autorul scenariului) și regizorul Andrei Blaier investighează universul în formare al unui tînrar. În ciuda inconsistenței unor caractere și a suprasolicitării unui procedeu compozițional (amintirile discontinuie ale eroului) filmul nu te poate lăsa indiferent: pelicula respiră viață; vorbele, gesturile oamenilor, mișcările aparatului au o nelineitate lipsită de orice artificialitate, neliniște ce se confundă, la o anumită vîrstă, cu însăși căutarea drumului în viață. În rolul principal — studentul Dan Nuțu (Duminică la ora 6), o certitudine acorcesc. În restul distribuției: Irina Petrescu, Octavian Cotrescu, Ion Caraniru, Ștefan Ciobotărașu, Mariana Mihaș, Sebastian Papaiani. (Vezi și pag. 12)

● **Cartea de la San Michele**. Romanul, celebru la vremea lui (tradus în 25 de limbi), transpus acum pe ecran de Rudolf Jugert, nu smulge nici o tresărire. Totul se dizolvă în melodramă. Dacă merită totuși să fie văzut, aceasta se datorește unui bun actor german: Oskar Walter Fischer (Tatăl meu actorul, El Hakim, Coliba unchiului Tom), interpretul medicului suedez Axel Munthe. În alte roluri: Rosanna Schiaffino, Valentina Cortese, Sonya Ziemann etc.

● **Balada din Hevsursk** — un poem

Rosanna Schiaffino

cinematografic de bună calitate datorat studiourilor «Gruziatfilm». Regia: S. Managadze.

● **El Greco**. Actorul american Mel Ferrer, cu sensibilitatea-i binecunoscută și mai ales cu ochii săi de sfînc martirizat, ce descind parcă dintr-o pinză a fascinantei pictori grecești (devenit spaniol prin adopțiune), susține această «biografie romanțată», lucrată de altfel cu destulă eleganță. În distribuție: Rosanna Schiaffino (Miracolul lupilor, Corăbiile lungi, Cartea de la San Michele), Gabriela Giorgelli (Tovarășii), Fernando Rey, Regizor: Luciano Salce (Țara fericirii).

● Mari cineaști pe ecranele noastre: Orson Welles (Falstaff), Akira Kurosawa (Barbă Roșie, Sanjuro).

● Autorul lui Zorba grecul, regizorul Michael Cacoyannis, a început de curînd lucrul la un nou film: **Ziua în care peștii vor ieși din mare**.

● Întors din Mexic, unde a terminat filmul **Drumul spre Vest**, Kirk Douglas a anunțat că anul 1967 va marca debutul său ca regizor.

● La Varșovia a încetat din viață, în urma unui accident, un mare actor de film — **Zbigniew Cybulski**, interpret strălucit a peste 30 de roluri în cinematografie; numele lui rămîne pentru totdeauna legat de filmul polonez contemporan. În ultimii ani l-am văzut în **Ucigașul și fata**, **Arta de a fi iubită**, **Pinguinul**, **Mîine Mexicul**, iar în această săptămînă se află pe ecranele noastre în «Giuseppe la Varșovia», unul din ultimele sale filme.

disc

● «Îmi spune inima», «Am intrat în toamna vieții», «Numai tu ai fost iubirea mea». Trei romanțe, interpretate de **Dorina Drăghici**. De la muzică ușoară la romanță e o cale destul de directă. În definitiv ce cîntă Adamo, Aznavour, Bobby Solo, dacă nu romanțe? E drept, că romanțe pentru sensibilitatea contemporanului nostru. Curios, că pentru aceeași sensibilitate Dorina Drăghici ne cîntă niște romanțe în stilul lor clasic, dar cu largă audiență la publicul de astăzi. Orchestra lui Ionel Banu se străduiește s-o ajute pe solista (EPC-764).

● «Just once more», «Little Devil», «Big Deal», «All my lovin'». După titluri (care, spre surprinderea noastră, de astă dată sînt traduse și pre limba românească) sînt patru... antiromanțe. Interpretate de **Margareta Pîslaru**, pierd însă din înflăcătură teribilism al titlurilor. Orchestra «Sincron» (dirijată de Cornel Fugaru), cunoscuta formație... electrică, în toate sensurile, pășește alături de solista, «bătînd pasul» (ce-i drept... nu pe loc). Margareta Pîslaru dovedește o remarcabilă evoluție. Ca voce, ca ritm, ca nerv (45-EDC-738).

plastică

● Muzeul de artă al Republicii Socialiste România: **Floriile în opera pictorului Ștefan Luchian**. Inaugurată cu prilejul a 50 de ani de la moartea artistului, expoziția comemorativă cuprinde 79 de lucrări. Floriile reprezintă unul dintre cele mai bogate și mai importante capitole din activitatea pictorului. Abordînd acest motiv pictural mai ales în ultima perioadă, Luchian a realizat lucrări sensibil superioare ca cele ale predecesorilor săi și rămîne pînă în zilele noastre unul dintre cei mai sensibili și mai mari interpreți ai florilor, cărora le-a conferit propriile sale sentimente. Printre tablourile expuse, multe provenind din colecții particulare, se află pinze celebre: «Anemone» (1908), «Dumitrițe» (Tufănele în ulciacă), o serie de «Crizanteme», «Scară cu flori», «Safa florărească» etc.

● **Expoziția de arte plastice a artiștilor amatori (Piața Cosmonauților)**. Un bilanț, o sinteză a unor pasiuni pentru arte frumoase, cărora li s-au consacrat multe ore din timpul liber. Expoziția cuprinde mai bine de o sută de lucrări de sculptură, pictură, grafică și obiecte de artă decorativă. Remarcabile panourile în metal bătut ale medicului Gh. Dumitrescu («Primăvară», «Colindători», «Lumea tăcerii...»), farfurile smălțuite semnate de Ghiță Gheorghe Alexandru sau desenele pe pinză ale lui Costa Carei. Uleiurile pe pinză, care reprezintă majoritatea lucrărilor, vădesc o necontenită străduință pentru stăpînire a culorii și relevarea plastică a formelor și măturisesc în același timp cîteva tendințe, printre care — dominantă — este aceea a unui «realism popular», în care lumea apare pe pinză ingenu și voit naïv, ca în lucrările meșterilor zugravii sau ale lui Rousseau-Vameș (Predoiăș Ștefan: «Peisaj brasovean», Adriana Bordea: «Familia» etc., etc.) Multe lucrări sînt inspirate de mari maestri, dar esențială este pasiunea pentru formele născute din culoare și uneori rezultatele sînt notabile (Vug Emil: «Toamna în Cișmigiu», Morărescu Justin: «Plajă», Nicolescu Lola: «Flori» etc., etc.).

muzică

● Evenimentul cel mai de seamă al acestei stagiuni muzicale este fără îndoială vizita marelui dirijor american **Leopold Stokowsky**, astăzi în vîrstă de 85 de ani. O activitate artistică de peste jumătate de veac îl situează pe Stokowsky (printre altele organizatorul și îndrumătorul celebrei orchestre simfonice din Philadelphia) printre personalitățile ale căror nume vor intra în istoria muzicii secolului XX. La pupitrul Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii, ilustrul șef de orchestră va dirija Tocata în re minor de Bach — prelucrare orchestrală care aparține Simfoniei a VII-a de Beethoven, Preludiul la opera «Hovanscina» de Musorgski și «Petrușka» de Stravinsky (joi, 19.1.1967 — sala Palatului Republicii Socialiste România).

● Pianistul englez **Yonty Solomon** prezintă, în primă audiere, împreună cu Orchestra simfonică a Filarmonicii de stat «George Enescu»: Diversiuni pe o temă pentru pian (mîna stîngă) și orchestră, opus 21 de Britten. În restul programului, Variațiunile simfonice — primă audiere — de Ludovic Feldmann și Simfonia a III-a în Do minor de Saint-Saëns; dirijează **Mircea Cristescu** (sîmbătă și duminică, 14 și 15 ianuarie, sala Ateneului).

● Două programe interesante se vor desfășura săptămîna viitoare în sala mică a Palatului. Un concert de muzică preclasică al orchestrei de cameră, dirijată de **Alexandru Șumski** — în 18 ianuarie — și un Concert de sonate dat de **Avy Abramovici** — vînzică, și **Irina Staicu** — pian. În primul program vom asculta muzică de Antonio Vivaldi, Giovanni Gabrieli și J.S. Bach (solisti: **Mihai Constantinescu** și **Emilia Petrescu**), în al doilea — din nou Antonio Vivaldi și J.S. Bach alături de **Bela Bartok** și **George Enescu**.

teatru

Ion Marinescu

● Interesant eveniment teatral: primul «spectacol-lectură» dintr-un ciclu inițiat de Teatrul Mic: **Șun de George Călinescu**, poem dramatic de o mare frumusețe poetică, cu adînci sensuri umaniste. Lectura scenică a fost realizată cu gust și rafinament de **Ion Cojar**, care într-un cadru lipsit de decor și costume, cu actorii ce-și citesc partiturile, a reușit să definească poezia și simbolică textului. Printre interpreți: **Ion Marinescu**, **Titus Lăptreș**, **Neamțu-Otonel**, **Eugenia Iftimie**, **Ion Manta**, **C. Codrescu**, **Doina Șerban**, **Mihai Dogaru**. Dintre viitoarele «spectacole lectură» mai menționăm: **Linia moartă** de **Dimos Rendis**, **Petcul de cer** și **Cochilii de melc** de **Al. N. Popescu**, **Trei acte cu vise** de **Ilie Pănescu**, **Starea de asediu** de **Albert Camus** și **Așteptîndu-l pe Godot** de **Samuel Beckett**.

● Premieră promițătoare și totodată încurajatoare ca perspective la Teatrul «C. Tănase»: **Colibri muzic-hall**. Un spectacol antrenant, cu bune scene de haz și o montare spectaculoasă în coordonatele genului (N. Dinescu). Protagonist de calitate: **M. Crișan** (minus un vulgar travestit). Citabili: **Gică Petrescu**, **Nicu Constantin** și **Al. Lulescu**. Excelent, numărul de acrobație. Inutil și pueril cel al scamatorului **Ovidiu René**. Balet slab, fără sens artistic. Prin montare și unele texte, prin fast și culoare, spectacolul merită citat ca o bună realizare.

● Prozatorul D.R. Popescu a debutat ca dramaturg cu piesa **Vara imposibilei iubiri**? La Teatrul Național din Cluj. Regăsim lirica amară binecunoscută a creațiilor sale epice, în cadrul unei tragice povești de dragoste din timpul războiului. Regizorul **Vlad Mugar** a știut să împlinească scenic unele deficiențe inerente începutului, într-un spectacol armonios, simplu, deseori emoționant. Au susținut bine partitura rolurilor principale: **Melania Ursu** și **Barbu Baranga**. În alte roluri, **George Motto**, **Viorel Branea**, **Ștefan Sileanu**, **Liviu Doctor**. De atmosferă poetică, decorul lui Mircea Matcaboii.

● Piesa lui **Dan Tărcihă**, **Io, Mircea Voievod**, e jucată pe multe scene. La Petroșani a fost înscenată de C. Dinischiotu, cu D. Drăcea — în rolul principal — alături de **Viorica Suciuc**, **Mariana Cercei**, **Ana Colda**, **Cosmin Iliescu**, **Ion Negrea**, **Gh. Iordănescu** etc. Scenografia: **Aurel Florea**.

televiziune

Valeria Gagialov

DUMINICĂ 15 IANUARIE. Ne exprimăm satisfacția pentru consecvența cu care sînt programate (fie și pe jumătate) concertele simfonice ale Filarmonicii (12.15) ● **Magazin... duminică** ne prezintă, la ultima ediție, cîteva nouități. E mare și urgentă nevoie de ele! (18.00) ● **Așteptăm**, de asemenea, primeniri și la emisiunea — adevărată tribună a telespectatorului — **TV-111** (19.15) ● «Ovidiu pe tîrmul Pontului Euxin» este subiectul interesantei rubrici **Documente de piatră** (19.35) ● **Telecronici** și **telecronicare**, ascuți-vă creioanele! O nouă emisiune de «Varietăți» — transmisă din studioul de concerte al Radioteleviziunii. Vom vedea sau vedea pe **Ion Piso**, **Margareta Pîslaru**, **Ștefan Bănică**, **Doina Bădea**, **Luki Marinescu**, **Edgar Palacios** (Ecuador) **Ivănuș Șugar**, **Arquimedes Paredes** (Venezuela), **Fărămiță Lambru**, **Maria Cornescu**, Orchestra «Sincron» și cea dirijată de **Gerhard Römmer** etc., etc. (20.00)

MARȚI 17 IANUARIE. Emisiunea **Recital poetic** este închinată «rondelului» (19.23) ● **Rubrica Figuri celebre** ale ecranului ne înlesnește o plăcută întîlnire cu un mare cineașt: **Jean Renoir** (19.40) ● **Luminița Dobrescu** și cvintetul «Studio» apar într-un **Moment muzical** (20.00) ● **Seara de teatru** reprogramază piesa lui **Fr. Dürrenmatt** «Fiziologia», în interpretarea Teatrului de Comedie (20.15).

MERCURI 18 IANUARIE. O veste bună pe 1967: se reia mult apreciată emisiune, cu caracter documentar, **Din viața animalelor**. Sperăm să nu fie din nou pierdută pe drum (19.40) ● **Cabinet medical TV** beneficiază de concursul prof. dr. **Tiberiu Spirchez** care ne va vorbi despre «Boile inflamatorii ale ficatului» (20.05) ● **Film**: «Reîntoarcerea lui Don Juan». Dacă vreți să știți cite ceva despre interpreți — **Douglas Fairbanks** și **Merle Oberon** — consultați pe părinții, eventual bunicii dumneavoastră (20.45) ● **Gong** — emisiunea de actualitate teatrală încheie programul zilei (22.15).

JOI 19 IANUARIE. «**Mult e dulce și frumoașă...**» — o rubrică gustată (19.23) ● **Clubul tineretii**. O mai fi întinerit și el, cit de cit? (19.35) ● **Invitat** în studio, o cunoscută cîntăreață bulgară de muzică ușoară: **Lilli Ivanov** (20.35) ● **Evenimentul sportiv** al acestui început de an: **Campionatul mondial de handbal (masculin)** desfășurat la Stockholm. Vom viziona una din semifinale (21.25).

VINERI 20 IANUARIE. Un **Atlas folcloric** (localizare neprecizată) 19.30; ● **Rubricile «de vineri»**: **Săptămîna** (20.00), **Avanpremieră** (21.00) și **Teleglob** — cu însemnări de călătorie din Danemarca (21.15) ● **Telespectatorii** vor avea prilejul plăcut să fie martorii unei manifestări artistice care a stîrnit urviu interes în lumea iubitorilor de muzică. E vorba de **Concertul laureatilor**: sopranele **Marina Crilovici** și **Ileana Cotrubaș**, baritonul **Ludovic Konya**, basul **Ionel Panța**, pianistul **Radu Lupu** adică tinerii care au adus recent țări prestigioase titluri în concursuri internaționale (22.00).

SÎMBĂTĂ 21 IANUARIE. Din nou Stockholm, cu două transmisiuni: meciul pentru locurile 3 și 4 (16.25) și **Finala** (17.55) ● **Emisiunea intitulată Pe-un picior de plai** ne prezintă cîteva producții ale genului atît de iubit în popor, «balada» (19.50) ● **Telecronică** (20.00) ● **Steve Forrest** — «Baro nu!» demn succesor al «Sîntului» (21.35) ● **Studioul mic** programază «**Accidentul**» de **Camil Baciu**, spectacol ce se bucură de participarea cîtorva excelenți actori: **Valeria Gagialov**, **Const. Raufki**, **Gh. Cozorici**, **Mircea Albulescu** (22.45)

pe primul plan— ridicarea nivelului calitativ al activității economice

Pășind cu încredere și optimism în cel de-al doilea an al cincinalului, oamenii muncii din întreaga țară sînt animați de hotărîrea fermă de a munci fără preget pentru îndeplinirea marelui program de dezvoltare și înflorire multilaterală a patriei elaborat de Congresul al IX-lea al partidului.

Cuvîntarea ținută de tovarășul Nicolae Ceaușescu la încheierea lucrărilor Plenarei C.C. al P.C.R. din decembrie 1966 a concentrat atenția tuturor oamenilor muncii spre cele mai importante obiective economice.

În întreprinderile industriale, de construcții, transporturi, unități agricole de stat se desfășoară în aceste zile dezbaterile obiectivelor planului de stat pe anul 1967 în lumina sarcinilor esențiale reieșite din lucrările și concluziile recente ale Comitetului Central al partidului. În cadrul adunărilor care au loc, muncitorii, inginerii și tehnicienii subliniind caracterul realist al sarcinilor de plan fac numeroase propuneri și își iau angajamente pentru depășirea planului de producție, creșterea productivității, îmbunătățirea calității producției, realizarea de economii peste plan — pentru ridicarea nivelului calitativ al întregii activități economice.

Toate colectivele, fără excepție, se angajează să realizeze integral sarcinile ce le revin și să depășească indicatorii stabiliți la producția globală și la producția marfă vîndută și încasată.

O atenție deosebită este acordată îmbunătățirii calității produselor, conferindu-le în acest fel valori superioare. Colectivul Combinatului chimico-metalur-

gic «Gheorghe Gheorghiu-Dej» din Baia Mare, analizînd în mod realist posibilitățile existente a hotărît, pe baza unui plan de măsuri, să ridice procentul de calitate a întregii fabricații de la 60 la 70 la sută, la sulfura de sodiu de la 80 la 95 la sută și la anhidridă cromică de la 94 la 95 la sută. Totodată, muncitorii, inginerii și tehnicienii de la Filatura românească de bumbac-București s-au angajat ca în acest an 91 la sută din cantitatea de fire produse să fie de calitate A. De asemenea, în angajamentul luat în aceste zile, colectivul uzinei «Electronica» și-a exprimat hotărîrea de a ridica permanent performanțele produselor sale, pentru a corespunde într-o măsură mai mare exigențelor sporite ale cumpărătorilor.

O mare atenție este acordată sporirii productivității muncii. Combinatul siderurgic Hunedoara va depăși planul de producție, în principal, pe seama creșterii productivității muncii obținînd astfel 1 000 lei pe salariat peste prevederile planului anual, iar Uzina de aluminiu Slatina va spori productivitatea muncii cu 3 000 lei pe salariat față de sarcina planificată pe anul 1967. Colectivul Uzinei metalurgice Iași s-a angajat să obțină un spor la productivitatea muncii de 0,5 la sută, iar Gospodăria agricolă de stat Leorda, regiunea Suceava, va realiza peste prevederile planului 3 la sută la productivitatea muncii.

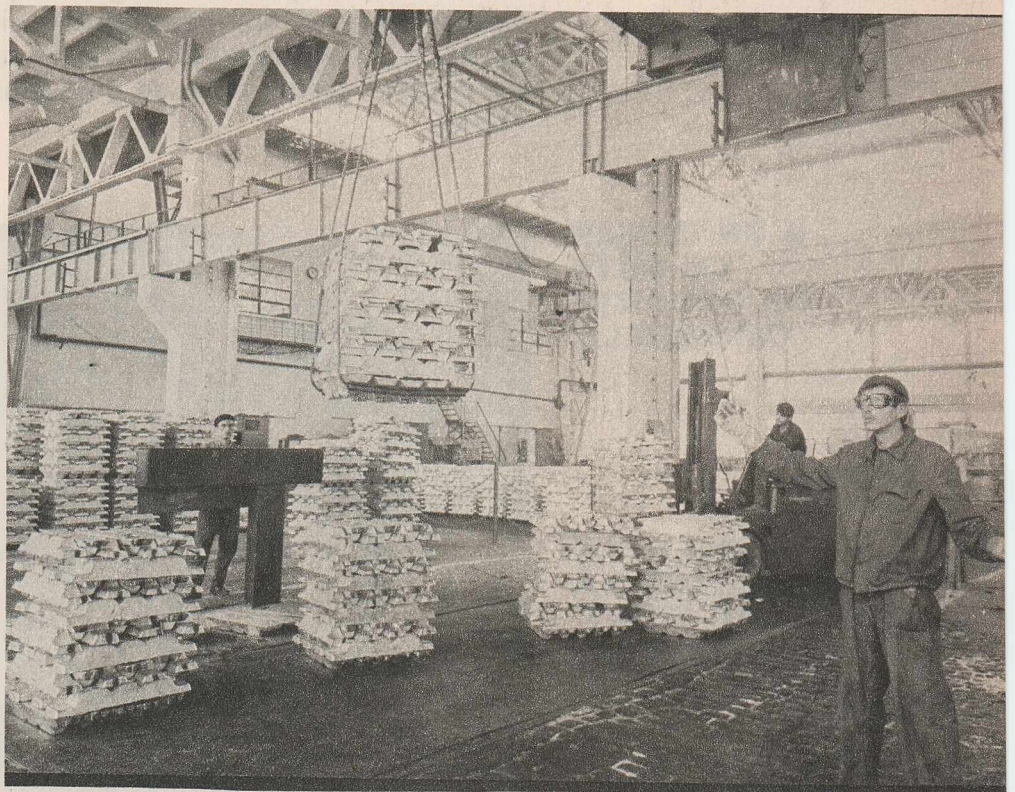
Înalta exigență și atmosfera de seriozitate cu care se dezbate sarcinile de plan din 1967 marchează o nouă treaptă în îndeplinirea hotărîrilor Congresului al IX-lea al partidului nostru.

o ingenioasă metodă operatorie

Medicul primar dr. Ioan Rușdea de la Spitalul de ortopedie din Oradea a conceput o nouă metodă operatorie în chirurgia osteomielitei cronice (boală care constă în infecția canalului medular al oaselor lungi). Spre deosebire de metoda clasică, în care se face îndepărtarea periostului și trepanarea osului bolnav, specialistul orădean operează mai simplu, formînd canalul medular cu ajutorul unor alezoare elastice și îndepărtînd apoi țesuturile patologice. Prin

procesul biologic al osului fără să tulbure circulația prin deperiostare și trepanare, s-a reușit ca în 70 de cazuri tratate, osteomielita, fistula și tulburările circulatorii să se vindece în mod surprinzător de rapid (8-12 zile, față de 3-4 luni cît erau necesare înainte).

Metoda, necunoscută pînă acum în practica medicală mondială, a trezit un viu interes în cercurile specialiștilor români și străini.

Muncitorii, inginerii și tehnicienii Uzinei de aluminiu-Slatina, dezbătînd sarcinile de plan pe anul 1967, s-au angajat, printre altele, să dea peste plan 3 650 000 lei la producția globală și 3 650 000 lei la producția marfă vîndută și încasată.

brutării sătești

Extinzînd continuu rețeaua unităților de prestații de servicii, cooperativele de consum din regiunea Banat au deschis în ultima vreme brutării în comunele Pecica, Vinga, Biled, Briaș, Bozovici, Armeniș, Zăbrani, Bîrzava și în alte 115 așezări rurale. Brutăriile date în funcțiune au fost dotate cu malaxoare, cazane, mașini de rulat și divizat aluatul și cupatoare moderne. De asemeni unitățile au fost încadrate cu lucrători calificați, ceea ce creează premisele obținerii unor produse de calitate superioară. Este de menționat, de altfel, că numărul sortimentelor de panificație ce se prepară în brutăriile sătești a ajuns la 24, ponderea avînd-o cele din făină superioară. De relevat că exceptînd unitățile din Macea, Zimand, Jamu-Mare și Banloc, unde au fost înălțate construcții noi, toate celelalte brutării sînt amplasate în clădiri existente de mai multă vreme și cărora li s-au adus doar unele amenajări.

Pentru aceasta cooperativele s-au bucurat atît de sprijinul membrilor lor cît și a staturilor populare, fapt ce a condus la cheltuirea unor sume relativ mici.

Cît privește activitatea de viitor în această direcție, președintele consiliului de conducere al U.R.Ç.C. Banat, tovarășul Ioan Buftea, ne informează că s-a elaborat un nou plan de

măsuri, în care se prevede ca pînă în anul 1970 rețeaua cooperativei de consum din regiune să dispună în fiecare comună, pe lîngă alte secții, și de cîte o brutărie. În unele localități, cum sînt Teregoava, Sagu și Giarmata, construcția acestor unități de panificație prevăzute în noul plan a și început.

Viorel BOARIU

noi bunuri de uz casnic

Alte bunuri metalice de uz casnic îndelungat, proiectate și realizate de specialiștii întreprinderii «1 Septembrie» din Satu Mare, au promovat examenul omologării. Este vorba de soba de încălzit «Super-2» și mașina de gătit «Menaj», ale căror dispozitive de ardere sînt adaptate la consumul de cărbuni sau combustibil lichid. Din se-

ria noilor produse omologate face parte, totodată, mașina de gătit «Rödna» care funcționează cu petrol lampant. Caracteristic este faptul că mașina are forma și asigură fierberea și coacerea produselor culinare la fel ca un aragaz.

C. JOSAN

arheologii la porțile de fier

Inițiativa luată de stat în urmă cu cîțiva ani, în scopul identificării principalelor obiective arheologice aflate în zona viitorului lac de acumulare din cadrul Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier, a dus, într-o primă etapă, la descoperiri interesante. Cercetînd malul stîng al Dunării între Baziaș și Tr. Severin, un colectiv de arheologi condus de prof. C.S. Nicolaescu-Plopșor, membru corespondent al Academiei, a scos la lumină numeroase urme de activitate omenescă care încep din paleolitic. Astfel, la punctul numit Cuina Turcului, în zona Cazanelor s-a descoperit sub o stîncă un adăpost folosit de oameni care au trăit în urmă cu 10000-12000

de ani și de la care au rămas pînă în zilele noastre vetre, unelte din silex sau os. Alte urme străvechi au fost descoperite pe insula Golu, unde peste o așezare paleolitică (10000 ani vechime) s-a suprapus una neolitică, apoi alta din prima epocă a fierului și mai tîrziu un cimitir romano-bizantin. Tot aici se găsesc și urmele unei fortificații din secolul XIV. Arheologii au mai identificat între Gura Văii și Vîrciorova, pe văile unor piraie care se varsă în Dunăre, urmele a două sate vechi românești din secolul XIV. Multe din aceste descoperiri au fost făcute cu sprijinul constructorilor Hidrocentralei de la Porțile de Fier.

În momentul de față se prelu-

crează la București și Craiova materialul arheologic scos la lumină, urmînd ca în primăvară să înceapă săpăturile la Orșova pe locul unde a fost cetatea romană Dierna (necercetată pînă acum) și cetatea feudală Rușava. De asemeni, se vor amplifica și cercetările de la Ada-Kaleh. Menționăm că alături de colectivul de arheologi de la Institutul de arheologie al Academiei care cercetează locul (C.S. Nicolaescu-Plopșor, E. Comșa, Sebastian Morintz, Bujor Expetatus, P. Diaconu și N. Constantinescu) participă la săpăturile și specialiștii de la muzeele din Craiova și Turnu-Severin.

F. URSEANU

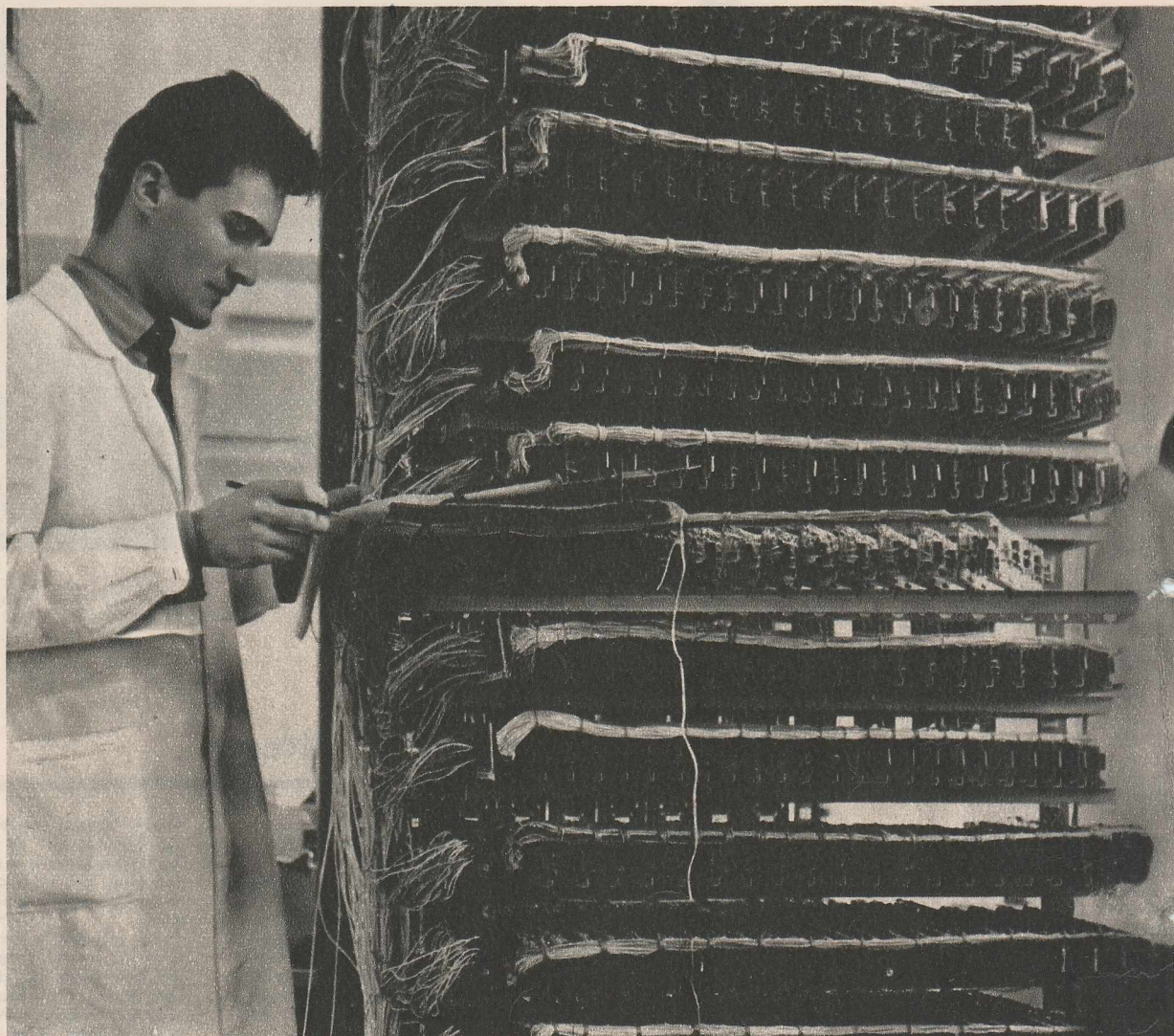

Omul-mașină al lui Julien Offroy de la Mettrie, în care unii contemporani au văzut o anticipare a analogiei mașină-om, ce stă la baza mașinilor electronice în stare să «gîndească» din zilele noastre, este o metaforă de mult depășită. Se vorbește din ce în ce mai mult despre posibilitățile nelimitate ale acestor creații de a se substitui omului în cele mai diverse activități. Totuși,

● UN CREIER
CU SUTE
DE SCOARȚE
CEREBRALE.

● RELAȚIA
OM-MAȘINĂ
—UN COEFICIENT
STATISTIC.

● LA
HOTARUL
DINTRE
DOUĂ LIMBAJE.

M MASINILE

nu pot „trăi” fără oameni

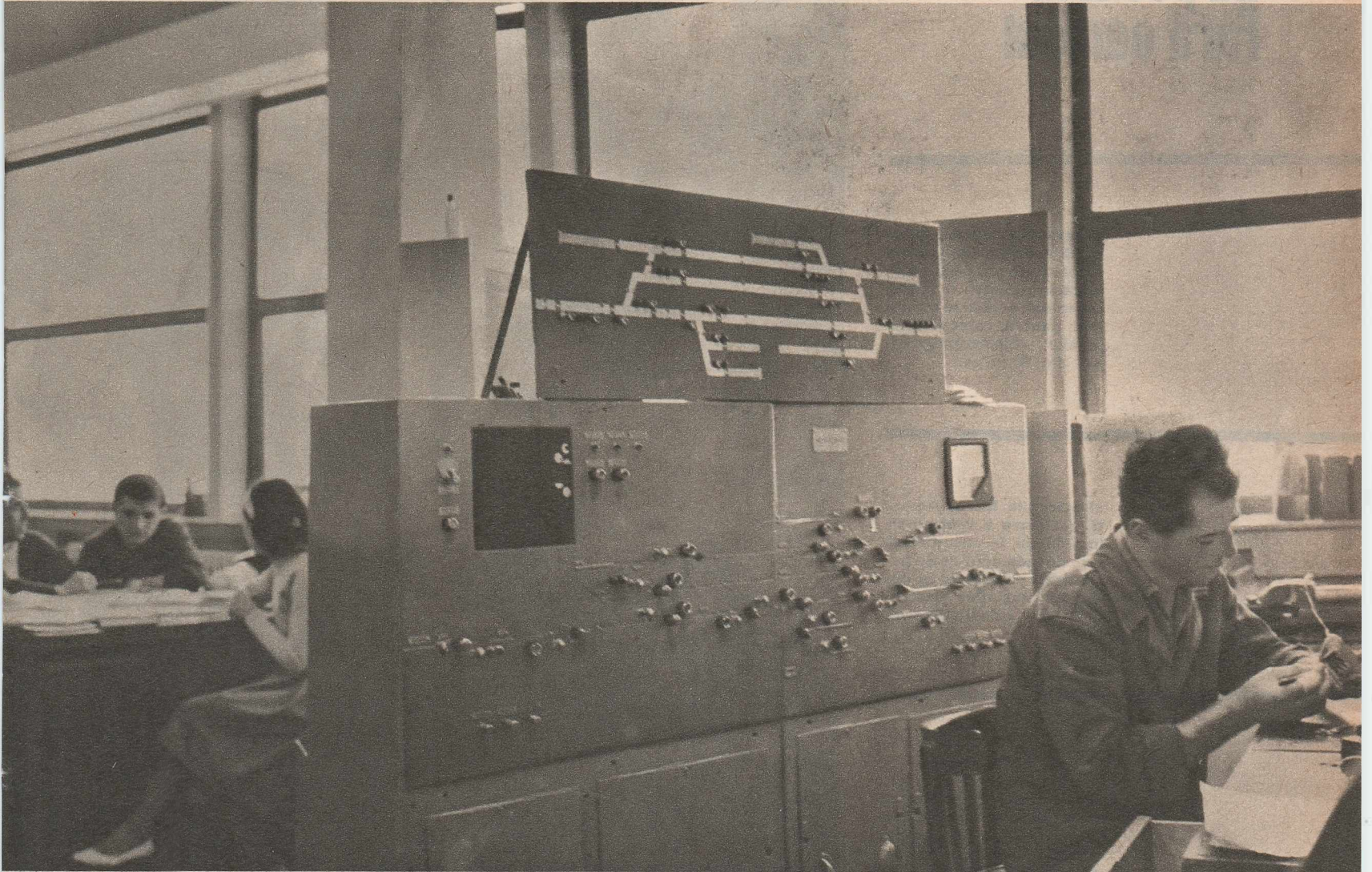
«Există un ansamblu de fenomene al căror sediu sînt mașinile, animalele, societățile umane și societățile animale și care comportă operații de comandă și de comunicație. Se tinde către o teorie a acestor fenomene... Aceasta este cibernetica, arta de a asigura eficacitatea acțiunii».

Cît de departe ni se pare a fi rămas în trecut etapa cînd știința definită în termeni ca cei de mai sus nu era decît o vagă promisiune, cel puțin în măsura în care-și propunea «să influențeze ritmul de descreștere a gradului în care

La Institutul de proiectări pentru instalații de automatizare, modelele experimentale ale aparatelor destinate să fie produse în serie sînt supuse unor probe complexe pe baza cărora se certifică «dreptul lor de viață». De aici pornesc spre fabrici și uzine zeci de tipuri de automate menite să ușureze efortul fizic și cerebral al omului.

Blocul albastru, din cartierul Floreasca, unul dintre centrele automatizării românești (jos).

o acțiune nu este încă terminată». Totuși n-au trecut decît două decenii de practică efectivă în domeniul «gîndirii cu ajutorul mașinilor» și abia cu puțin mai mult timp în acela al conducerii automate propriu-zise; suficient însă ca valoarea acestor cuceriri ale cunoașterii să întrecă toate așteptările. Între timp, anticipări socotite fantaziste s-au confirmat. Au fost formulate altele...

CIFRELE ASTRONOMICE SÎNT PREA MICI

«Cunoștințele noi ne fac mai lucizi» — afirmă W.R. Ashby, cunoscut cibernetician englez. «Spunînd că, incontestabil, orice mecanism cerebral poate fi construit pe cale artificială — adaugă el — noi trebuie să precizăm imediat că într-o serie de cazuri cantitatea informației care ar trebui prelucrată în acest scop face absolut irealizabile unele sarcini». În sprijinul acestei păreri, Ashby construiește o clasificare a numerelor mari: pînă la 10 urmat de zece zerouri se poate spune că numerele sînt practice, uzuale. Între 10^{40} și 10^{100} avem de-a face cu cantități într-adevăr astronomice, căci printre acestea se află și numărul

atomilor Metagalaxiei (10^{79}), și numărul microsecundelor care s-au scurs din momentul solidificării pămîntului (10^{23}). Dar dacă ne gîndim că o mică centrală telefonică prevăzută cu numai 10 000 de relee conține posibilitatea a 10^{3000} de stări diferite (în care se pot găsi aceste relee) ne dăm seama că, în acest caz, adjectivul «astronomic» este pur și simplu inadecvat. Or, numărul operațiilor necesare pentru prelucrarea unor informații complexe depășește, de regulă, cadrul domeniului astronomic. Exprimîndu-ne metaforic (imaginea aparține autorului citat mai sus), «am pătruns în peștera lui Aladin, care tînuiește mecanisme similare creierului și constatăm că putem obține tot ce dorim, dar cu o singură condiție: totul trebuie plătit».

Alt fel spus (de această dată ne referim la problemele ce se pun în stadiul actual al automatizării în țara noastră), ceea ce ne propunem să obținem în viitorul apropiat și în perspectivă se anunță a fi, într-adevăr, de o importanță practică și economică incontestabilă, cu o condiție: de a «plăti» totul prin eforturi susținute de cercetare și de acumulare a expe-

(Continuare în pag. 6)

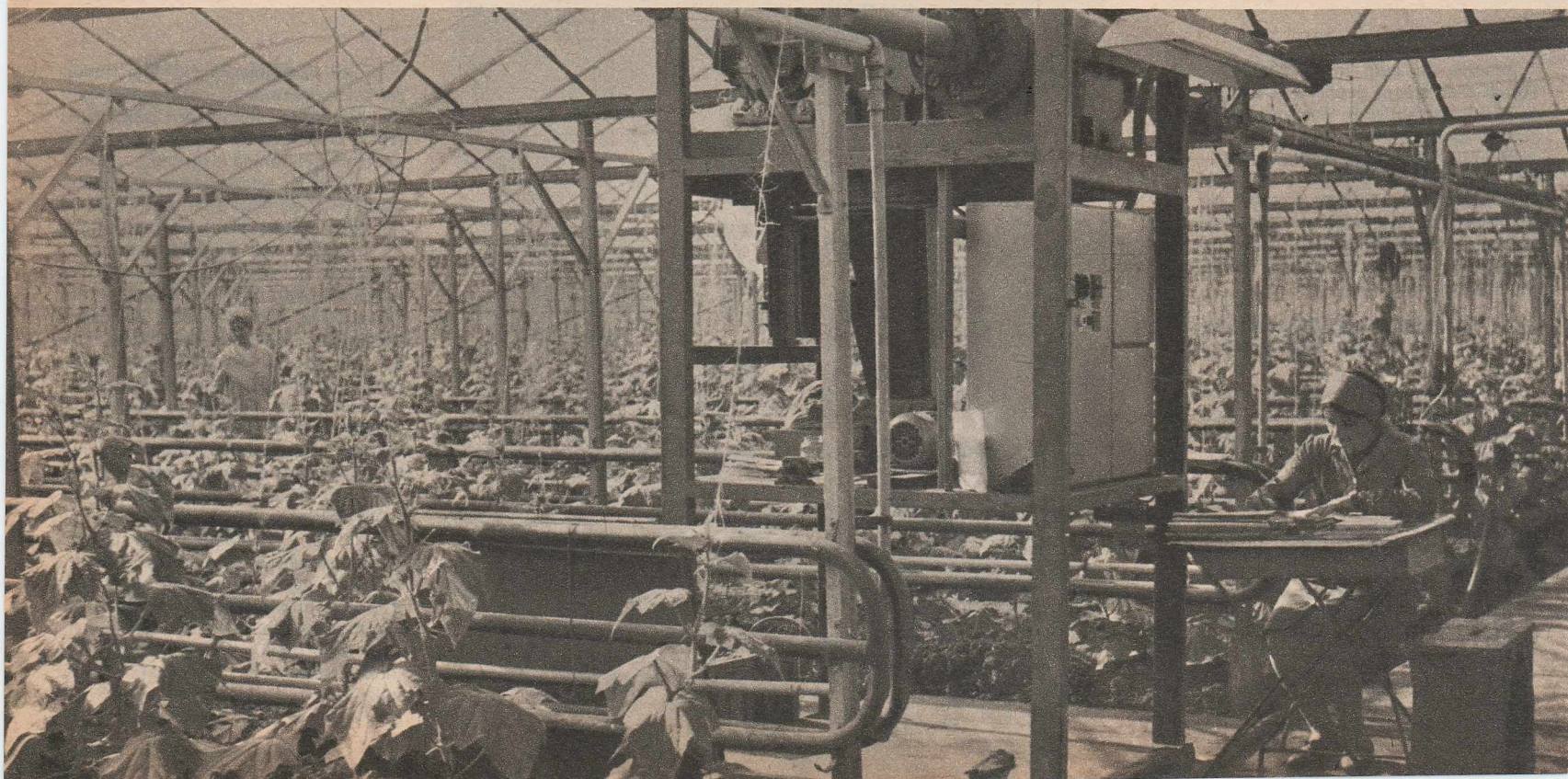
MASINILE

nu pot trăi
fără oameni

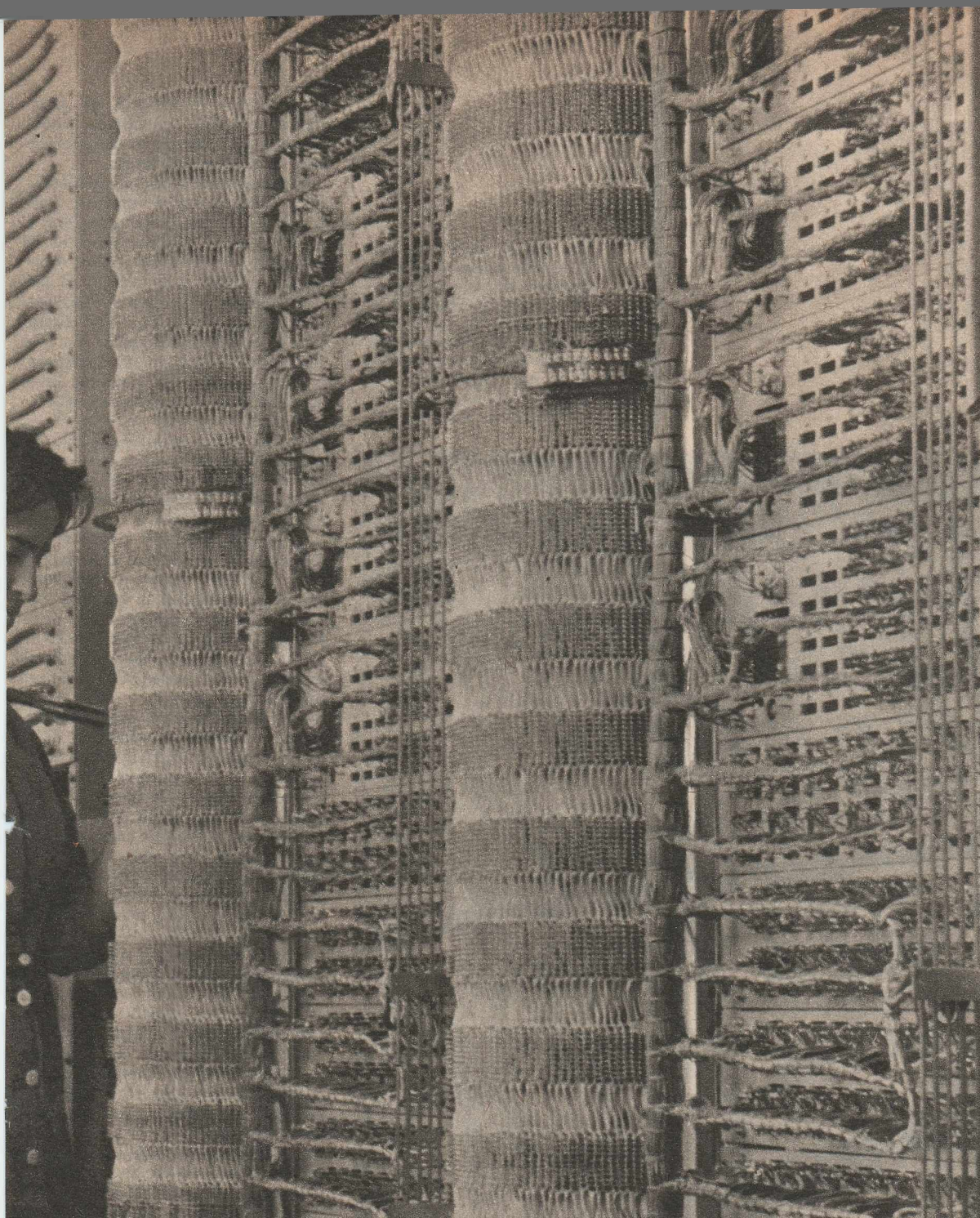
Centra telefonică automată, în organismul căreia se întreacă mii de circuite electrice, este o foarte complexă probă de măiestrie pentru colectivul uzinelor «Electromagnetica» din București.

«Dacă!» la lucru. Această realizare a specialiștilor clujeni în automată face dovada unor reale posibilități de creație în domeniul mașinilor electronice de calcul (dreapta jos).

Pentru ca legumele să se simtă bine în toiu iernii, aparatura automată este pusă să creeze o climă constantă. În fotografie, aspect dintr-una din secele de la Arad.

rienței mondiale, de organizare și pregătire laborioasă a fiecărei etape pe care extinderea automatizării va trebui s-o înregistreze.

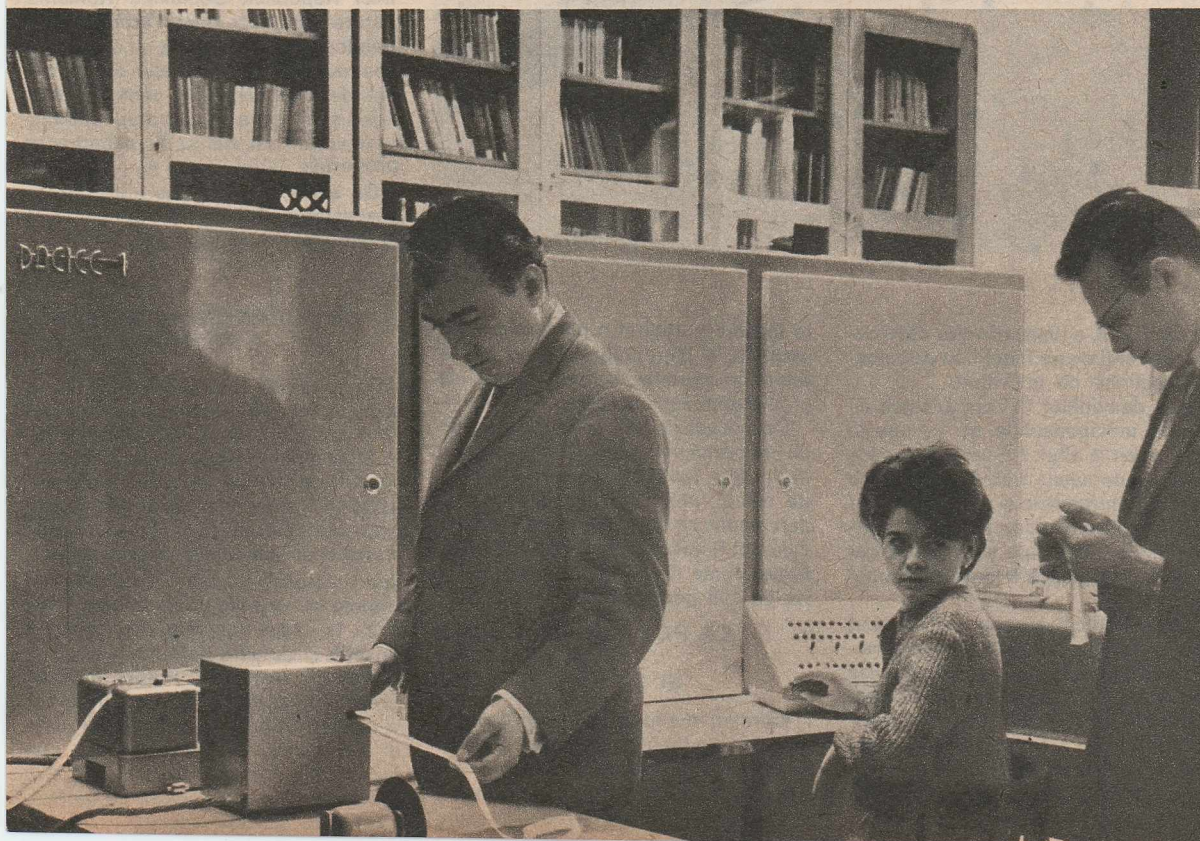
DE UNDE ÎNCEPE VIITORUL

Cînd se vorbește despre fabuloasele virtuți ale automatelor se citează, de obicei, facultatea unora dintre ele de a juca șah, de a conduce bătălii navale sau de a descifra notele de pe un portativ.

Un domeniu cu aplicații mult mai spectaculoase este însă industria constructoare de mașini. Aici, automatele se substituie omului într-o măsură care face posibilă schimbarea fundamentală a multor profesii. Efectele economice vizează între altele reducerea prețului de cost și creșterea productivității muncii, precum și îmbunătățirea calității produselor. Realizările de pînă acum, în industria noastră constructoare de mașini, oferă un bilanț promițător. În uzine ca «Tractorul», «Steagul roșu», «Rulmentul» (Brașov), Fabrica de cabluri (București) și altele, lucrează în prezent 12 linii automate care execută piese cu un ridicat grad de complexitate pentru numeroase mașini și utilaje. În alte uzine constructoare de mașini au fost montate în ultimii ani peste 100 de agregate — automate și semi-automate — capabile să execute concomitent mai multe operații complexe și avînd o productivitate ridicată. La Uzina de vagoane din Arad, de exemplu, arcurile inelare pentru suspensii rezultă dintr-un proces tehnologic organizat în flux, pe o linie automatizată. Cutiile de lubrifiant care se produc la aceeași uzină sînt de asemeni «operele» unor mașini a căror funcționare nu necesită prezența directă a omului. Mașinile-unelte automate cu comandă program, din care au fost montate în ultimii ani în marile uzine peste 200 de bucăți, au un randament incomparabil mai ridicat decît al surorilor lor «clasice», asigurînd și o calitate superioară la serii foarte mari de piese prelucrate. De altfel, pentru a ilustra proporțiile automatizării în industria constructoare de mașini este de ajuns să cităm cîteva din realizările în domeniul aparatului speciale și al elementelor pentru automatizare. Pînă în vîră anului 1966 fuseseră montate peste 18 000 de panouri pentru acționarea electrică și automatizarea diferitelor mașini și utilaje. Dintre acestea 11 000 sînt panouri de comandă centralizată pentru mașini-unelte cu comandă program. Enumerarea domeniilor în care au fost introduse astfel de aparate cuprinde, între altele, telecomanda și controlul la distanță al cîmpurilor de sonde «în pompă» din regiunile Argeș și Bacău, liniile de ciment fabricate la Uzinele «23 August», instalația de control termometric a laminorului de 800 mm de la Hunedoara etc.

MAȘINI ELECTRONICE ÎN LOC DE «CEI MAI BUNI DINTRE CEI BUNI»

Furnalistul care nu știe ce temperatură are metalul incandescent, după ce a privit, o clipă, în dogoarea lui prin sticla albastră de magneziu, nu e furnalist, se spune adesea la Hunedoara. Oțelarul trebuie să cunoască după culoarea fumului la coș tot ce se petrece în inima cuptorului — postulează un vechi principiu al respectivei profesii. Dar — ne spunea cu prilejul unei discuții Eroul Muncii Socialiste Ștefan Tripșa — «aceste adevăruri

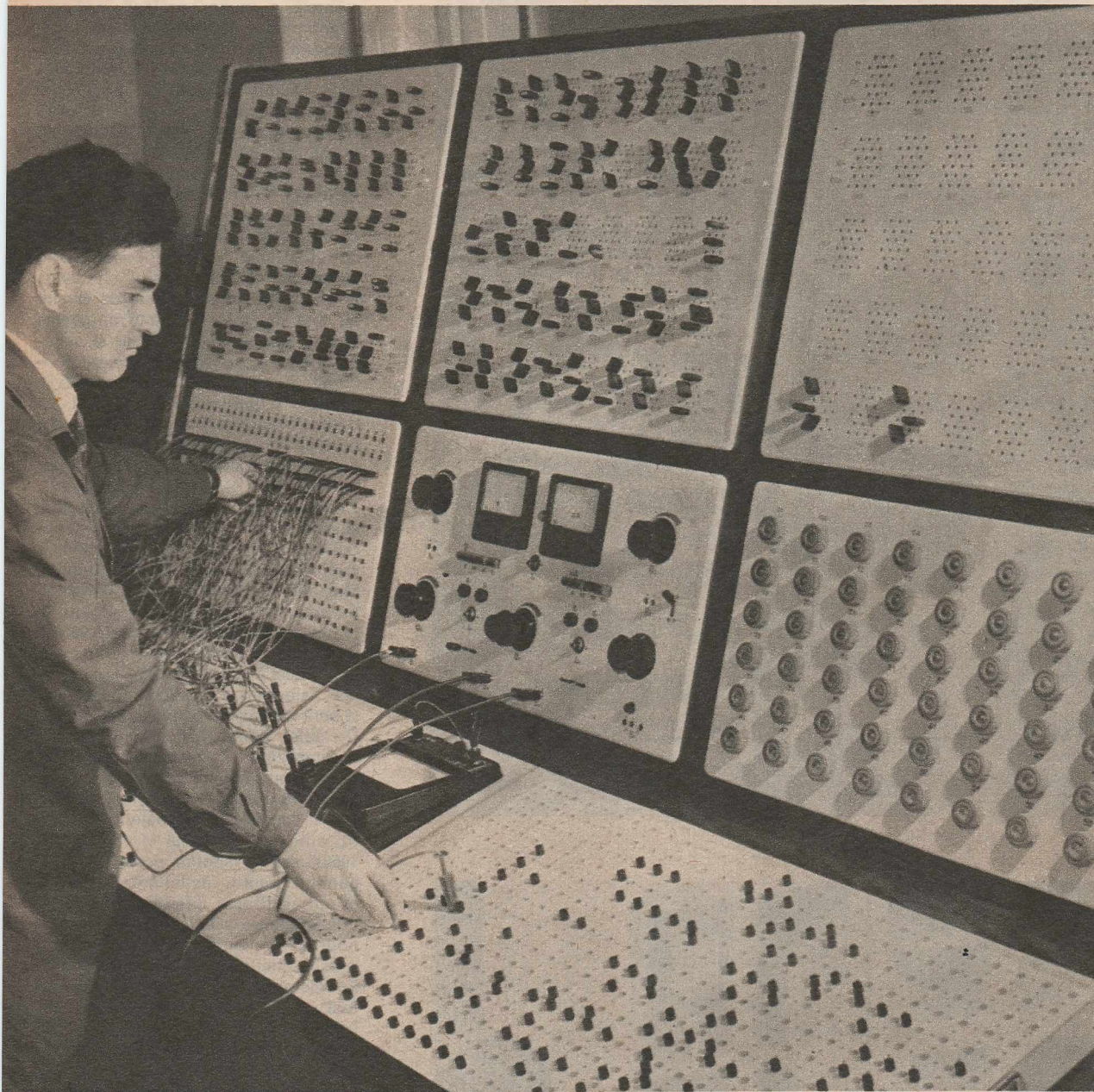

(Continuare în pag. 8)

MASINILE nu pot trăi fără oameni

Un sistem nervos cu mii de celule construite în laborator. Acest «creier» este prototipul actual al unor mașini cu mult mai «inteligente», de care economia noastră are nevoie și pe care specialiștii români și-au propus să le realizeze în viitorii ani.

s-au perimat. La un furnal care eliberează într-o șarjă 1 000 mc de lavă fierbinte sau la un cuptor siemens martin, nu mai e totuna dacă procesul topirii e dirijat pe baza observațiilor unui om (fie el și cel mai bun dintre cei buni) sau în funcție de rezultatele unor măsurători precise și al unor probe cu caracter obiectiv.

Dar a măsura e totul? Rezultatele măsurătorilor, ce spun ele în sine? Sîntem încă departe de a putea înțelege cît de repede va trebui să judecăm, în viitor, pentru a integra, într-o concluzie, datele proceselor complexe pe care le vom declanșa în instalațiile și mașinile noastre. Totuși, și azi, nevoia de a obține informații cuprinzătoare, într-un timp record, a devenit un imperativ. De aici necesitatea de a extinde folosirea mașinilor electroni-

ce de calcul, a dispozitivelor cibernetice diferențiate pe funcții, în principalele sectoare de activitate.

Lista domeniilor în care acestea au devenit indispensabile se întregește de la un an la altul. Nu numai procese în care automatele trebuie să preia o parte din efortul fizic și nervos al omului, ci și activitățile complexe, de coordonare, de planificare și evidență, cer introducerea pe scară largă a automatelor.

În urmă cu cîțiva ani a fost efectuat la noi în țară un studiu tehnico-economic privind repartitia cit mai judicioasă a producției de cărbuni din principalele bazine extractive, către diverși consumatori. Soluția preconizată a fost «dată spre verificare» unui calculator electronic care a infirmat-o, găsind alta, cu mult mai economică. Cu alte cuvîn-

te mașina a obținut o diminuare substanțială a pierderilor, ajutînd să se valorifice anumite rezerve economice pînă atunci necunoscute.

Dacă e adevărat că analogia cu funcția creierului uman rămîne un principiu de bază în teoria generală a mașinilor de calcul, atunci aceste ajutoare pe care epoca noastră ni le pune la dispoziție pot fi socotite niște «coarțe cerebrale» create de om și de care acesta nu se mai poate dispensa.

CE POT FACE MAȘINILE FĂRĂ OAMENI ȘI CE NU POT FACE

«Sîntem în situația de a aborda concret, într-un timp scurt, ideea realizării unei mașini înzestrată cu o «percepție» compatibilă cu a organismelor vii. Adică în stare să recunoască unele

forme grafice — bunăoară să determine elementele diagnosticului în anumite boli de inimă, pe baza «interpretării» electrocardiografelei.

Declarația aparține profesorului Corneliu Penescu de la Institutul politehnic «Gheorghe Gheorghiu-Dej». E un argument în sprijinul afirmației că dispunem în prezent de o bună experiență teoretică și practică în ce privește construcția mașinilor electronice de calcul. Nu singurul. Sînt cunoscute realizările specialiștilor din cele trei centre (București, Cluj, Timișoara) în care se lucrează de mai mulți ani în acest domeniu. Calculatoarele «CIFA» și «Dacic» rezolvă în prezent cu succes numeroase probleme care, cu mijloace obișnuite, ar necesita un volum de muncă umană de-a dreptul uriaș. Totuși, în această privință, sîntem numai la început.

La recenta plenară a C.C. al P.C.R. s-a subliniat importanța extinderii în viitor a folosirii mașinilor electronice de calcul în domeniul ca evidența contabilă, controlul economic al producției, planificarea, conducerea unor mari unități economice. Aceasta implică în primul rînd necesitatea creșterii numărului de cadre cu o înaltă pregătire de specialitate atît pentru exploatarea și întreținerea aparaturii cît și pentru a asigura legătura dintre mașină și om la hotarul dintre cele două limbajuri specifice. Se știe că în stadiul actual al tehnicii, traducerea informației de care are nevoie mașina nu se poate face în mod automat decît în condiții foarte grele. A transfera rapid și fără denaturări informațiile (primite în limbaj uman), sub forma unor înregistrări speciale pe fișe sau benzi perforate ori pe benzi magnetice, aceasta înseamnă a putea beneficia de serviciile unui număr corespunzător de lucrători cu o pregătire de specialitate adecvată. Pe de altă parte, mașina, oricît de perfecționată, nu-și propune probleme și nu se adaptează singură la situațiile date spre rezolvare. Specialistul care elaborează programe, care integrează creator mașina în procesul complex de producție, de evidență și calcul, căruia aceasta trebuie să-i faciliteze desfășurarea, rămîne indispensabil. După părerea inginerului Ilie Papadache, secretarul științific al comisiei de automatizare a Academiei Republicii Socialiste România, părere exprimată într-un articol recent publicat, măsurile luate pînă acum în vederea pregătirii cadrelor de specialiști de toate nivelurile, pentru exploatarea și întreținerea aparaturii automate în viitorii ani, par să fi subapreciat proporțiile cerințelor ce se vor ivi.

De aceea o dezbatere aprofundată a acestei probleme se impune ca o cerință de primă urgență.

CE SURPRIZE NE REZERVĂ AUTOMATIZAREA?

Dacă teoria informației (din care această ramură a tehnicii își extrage substanța) își propune să dezlege unele din tainele fiziologiei sistemului nervos, modelînd cu succes unele din funcțiile creierului și ale organelor de simț, dacă secrete ca acelea ale manuscriselor de la Marea Moartă au devenit «pe înțelesul» mașinii, probabil că trebuie să ne abținem de a face previziuni în acest domeniu. Fantezia s-a dovedit și de astă dată mai săracă în raport cu realitatea. Putem însă să prevedem cum va fi muncitorul în viitorul apropiat care, indiscutabil, este al ciberneticii și al automatizării: mai înzestrat, mai productiv, mai cult.

Astăzi, sub ochii noștri, se făuresc premisele acestui viitor.

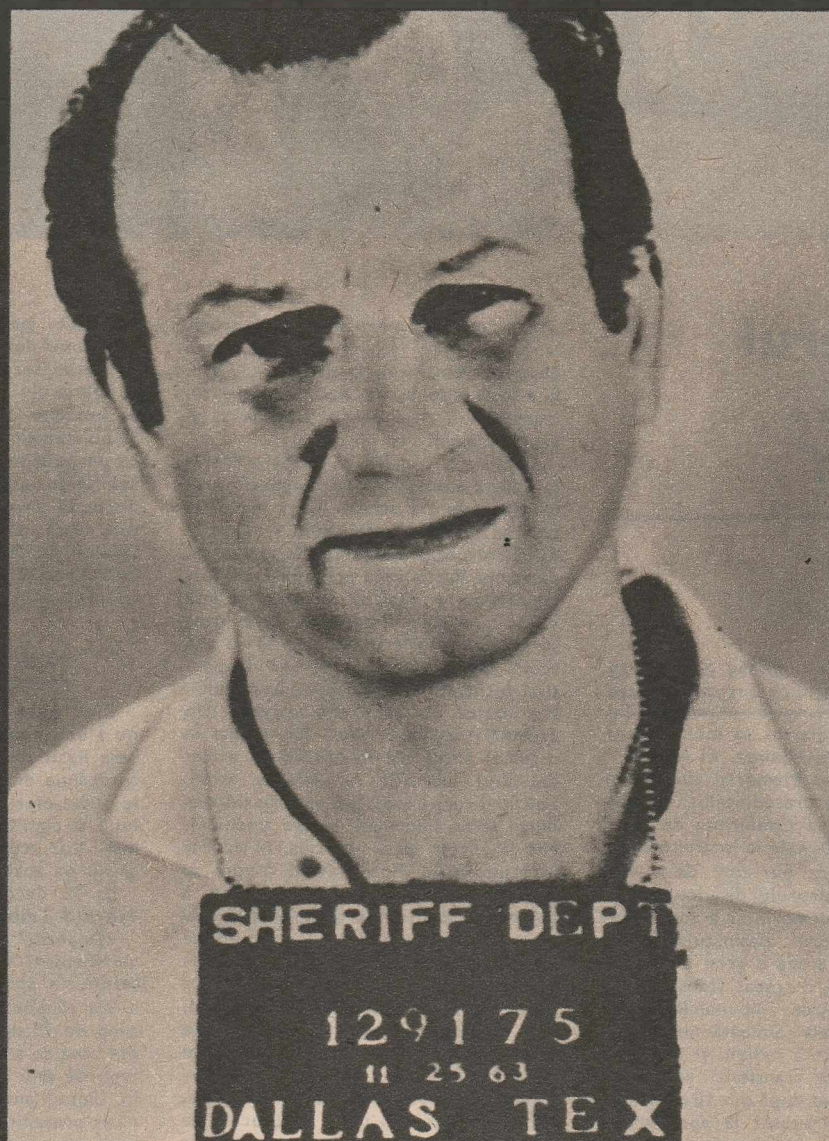
Jack Ruby este al 15-lea pe lista celor care știau «ceva» despre împrejurările asasinării președintelui Kennedy și care au murit în împrejurări ciudate. Al 15-lea în mod cronologic, pentru că dacă ordinea ar fi stabilită după importanță, Ruby ar trebui să ocupe neîndoios unul din primele locuri pe această listă.

De ce socotea Ruby — așa cum se va vedea mai jos — că i se va închide gura curînd?

Poate că cititorul va găsi răspunsul la această întrebare în extrasele pe care le publicăm mai jos din cartea avocatului american Mark Lane: «Rush to Judgement» (Judecată pripită), apărută în 1966 mai întîi la Londra, apoi în S.U.A. — unde continuă să se afle în fruntea cărților best-seller — și tradusă în Franța sub titlul «L'Amérique fait appel».

În orice caz, cititorul va găsi în ultima depozitie a lui Ruby, în fața Comisiei Warren, accente de o tragică și misterioasă actualitate.

misterul JACK RUBY

Momentul împușcării lui Lee Harvey Oswald de către Jack Ruby, în subsolul tribunalului din Dallas — așa cum a putut fi văzut și pe micul ecran de milioane de telespectatori stupefiați.

misterul JACK RUBY

CUM A AJUNS LA MOMENTUL OPORTUN

Ruby a fost martor la multe evenimente legate de asasinat. El se afla la Spitalul Parkland Memorial când s-a anunțat moartea președintelui. De asemenea, a asistat la Conferința de presă inopinată a lui Oswald în localul poliției. El a acționat ca purtător de cuvânt neoficial al procurorului districului Wade, la 22-23 noiembrie, și a fost văzut supraveghind locul asasinatului la 23 noiembrie. De aceea e greu de crezut că lui Ruby să-i fi scăpat transferul lui Oswald din clădirea Tribunalului la închisoarea raională. Simbătă noaptea și duminică dimineața radioul și televiziunea anunțau că transferul va începe duminică, imediat după ora 10 a.m., Ruby însă a sosit în subsol la aproximativ 11,20 a.m., atunci când transferul trebuia să fi fost efectuat și subsolul evacuat. Există dovada că Ruby n-a sosit la Tribunal decât puțin înainte de a-l fi ucis pe Oswald: potrivit lui Doyle Lane — un funcționar la Oficiul telegrafic — Ruby

a trimis o telegramă de la un oficiu situat la circa o sută și ceva de metri de rampa de pe strada Main, la orele 11,17 a.m. El a sosit astfel acolo exact în momentul transferului, deși acesta trebuia să fi avut loc înainte cu un ceas.

Comisia a conchis că Ruby a intrat în subsol, «probabil», nestingherit prin trecerea de pe strada Main. Singurul polițist aflat acolo de gardă a negat că Ruby trecuse prin fața lui. Ruby a intrat pe rampă într-o zonă presupusă a fi fost «curățată» în prealabil. Aceasta era însă plină de oameni. Mașina cu care urma să se facă transferul trebuia să se afle acolo. Dar nu era. Un cordon de polițiști trebuia să asigure paza arestatului. Nu exista un astfel de cordon. Un «semnal special» trebuia dat numai în cazul că totul era în ordine. El a fost dat deși lucrurile nu stăteau astfel. Polițiștii care-l escortau pe Oswald trebuiau să fie informați despre amenințările la adresa vieții acestuia. N-au fost însă informați. Ruby, având asupra sa revolverul, a pătruns prin mulțime, a coborât în locul unde trebuia să se afle mașina, a trecut prin locul unde nu se formase cordonul de polițiști, s-a apropiat de detectivii neîntrigați de prezența lui și a tras în abdomenul lui Oswald.

A fost Ruby ajutat în acțiunea sa de către unul sau mai mulți membri ai poliției din Dallas? Sau numai comportarea prostească, de necrezut, a acestora, i-a permis să intre și să ucidă pe arestatul lor? Și dacă transferul a fost special prevăzut cu o oră și 20 de minute mai târziu decât era anunțat, a ajuns Ruby la timp printr-un aranjament prealabil sau printr-o simplă întâmplare?

Constatările Comisiei nu pot înlătura

îndoiele, iar depozițiile și faptele nu contribuie decât la întărirea lor. Potrivit afirmației sergentului Patrick Dean de la poliția din Dallas, Ruby a declarat că el hotărâse să-l ucidă pe Oswald la 22 noiembrie. Ruby a avut o convorbire cu un polițist din Dallas cu două nopți înainte de asasinat, în cursul căreia a fost discutată posibilitatea înfăptuirii acestuia. Dacă este adevărat că Ruby a premeditat fapta sa, putea el oare să o îndeplinească, în aceste împrejurări, fără ajutorul poliției din Dallas?

UN PRIETEN AL POLIȚIEI DIN DALLAS

Când Ruby l-a omorât pe Oswald, el nu a ucis numai un om fără apărare; el ne-a lipsit de asemenea o dată pentru totdeauna de dovezile pe care Oswald le putea oferi privind inocența sau vina lui. Dar când Comisia ne-a lipsit de informații tot atât de importante, aproape că nu s-a auzit nici un protest.

La 18 decembrie 1964 *New York Herald Tribune* relatează:

«Dovezile și rapoartele de anchetă ale Comisiei Warren au fost depozitate într-un seif special la Arhivele Naționale și vor rămâne inaccesibile pentru public timp de 75 de ani. În consecință, mult din ceea ce a fost spus, fără a fi înregistrat, de unii dintre cei 552 de martori în timpul anchetei pe marginea asasinării președintelui Kennedy, poate rămâne necunoscut în timpul vieții noastre».

Suprimarea unui vast material de importanță majoră — inclusiv declarațiile martorilor «cărora li s-a îngăduit să vorbească fără a li se înregistra depozi-

țiile» — constituie o piedică și totodată un afront pentru cercetătorul serios. Cu toate acestea, nu este greu să găsești în volumele de depoziții și probe suficiente lucruri pentru a pune sub semnul întrebării, dacă nu chiar pentru a depăși cap concluziile Comisiei. Raportul a fost publicat într-un volum, iar documentele în 26 de volume. Comisia trebuie desigur să acționeze în mod selectiv. Dar selecția ei a fost discriminatorie și părtinitoare.

Nici o interpretare cu privire la ziua de 24 noiembrie nu poate exclude certitudinea că Ruby l-a omorât pe Oswald cu complicitatea sau din neglijența membrilor poliției. Pentru a demonstra aceasta era necesară o cercetare aprofundată a relațiilor lui Ruby cu poliția. Dar Comisia a refuzat să facă această cercetare. Concluziile ei au absolvit de fapt poliția de orice responsabilitate bazându-se în aceasta pe o declarație șefului poliției din Dallas, care răspundea personal de transferul lui Oswald. Dacă o asemenea cercetare implica în mod necesar suspectarea poliției, atunci cum putea acest element să fie lăsat deoparte doar pentru că șeful poliției afirmat că este nefondat?

Comisia l-a crezut și a cerut și altor să împărtășească încrederea ei. Cunoscând însă chiar depozițiile publicate de Comisie par să contrazică concluziile la care a ajuns aceasta, consider că Comisia a cerut prea mult. Două paragrafe scurte au fost consacrate de către Comisie «legăturilor cu poliția» ale lui Ruby din care semnificativ e următorul:

«Jesse Curry, șeful poliției din Dallas, a mărturisit că nu mai mulți de 25-50 dintre cei aproape 1 200 di-

polițiști din Dallas îl cunoșteau pe Ruby».

Comisia a recunoscut că legăturile lui Ruby cu poliția erau mult mai numeroase decât cele ale unui cetățean obișnuit, remarcând că el oferea «cafea și băuturi ușoare în mod gratuit» polițiștilor la clubul său Carousel. Comisia a făcut o remarcă la ultima declarație, afirmând că «această ospitalitate nu era neobișnuită pentru un patron de baruri de noapte din Dallas». Aceasta e o prezență încorectă a faptelor, așa cum demonstrează însăși informația obținută de Comisie.

Ruby nu servea numai cafea și băuturi ușoare ofițerilor poliției din Dallas. Barmanul său avea dispoziție să servească oricând băuturi tari tuturor ofițerilor de poliție care veneau în bar — o practică ilegală. Nancy Perrin Rich care a declarat unui consilier al Comisiei că ea era de fapt la bar și «lucra la bar amestecând și servind băuturi» a declarat că, deși știa că legea interzice vânzarea băuturilor tari, ea călca legea în urma ordinului lui Ruby. Întrebată cui servea băuturi pe această bază, ea a răspuns: «Departamentul poliției».

ÎNTREBARE: Vreți să spuneți că atunci când Jack Ruby v-a spus că puteți servi pe oricare membru al poliției care vine în bar cu băuturi tari, înțelegea prin aceasta un ordin permanent?

RICH: Asta e adevărul.

ÎNTREBARE: Aceștia plăteau?

RICH: Oh, nu, desigur nu!

ÎNTREBARE: Era și aceasta o depozitie a lui Ruby?

RICH: Da.

Când ei intrau de unul singur — a explicat doamna Rich — trebuia să mă duc la stocul particular — sau cum îi spunea el, stocul special. Ei erau serviți acasă cu tot ceea ce doreau! Întrebată cine se bucura de acest privilegiu, doamna Rich a răspuns: «Oricine venea de la poliție. Inclusiv anumiți avocați din oraș».

Am arătat că în privința dovezilor care nu-i conveneau, Comisia sau le deprecia sau punea sub semnul întrebării pe martorii ce le aduseseră. În cazul doamnei Rich, Comisia a folosit ambele metode. Depoziția ei n-a fost menționată în raportul Comisiei Warren. Numele ei a apărut alături de al altor 551 pe «lista martorilor».

Acei care citează raportul nu vor afla despre doamna Rich; acei care citează toate volumele vor găsi depoziția ei însoțită de comentarii care o anulează. O lectură scrupuloasă și atentă a depoziției ei și a rapoartelor F.B.I. dezvăluie însă că fiecare punct major subliniat de doamna Rich a corespuns cel puțin parțial depozițiilor altor martori.

ÎNȚILNIREA

Bernard Weissmann era semnatarul infamului text «publicitar» încadrat în negru în ziarul «The Dallas Morning News» din 22 noiembrie, în care un număr de întrebări impertinente — sau, cum s-a exprimat Comisia, «critice» — erau adresate președintelui. Textul îl acuză pe președintele Kennedy de a fi renunțat la doctrina Monroe în favoarea «spiritului Moscovei» și de a fi obținut sprijinul Partidului Comunist din Statele Unite. Când președintele l-a văzut, se spune că a remarcat în fața soției sale: «Ne aflăm cu adevărat în țara scrântiților».

Weissmann a declarat Comisiei că se afla la Dallas la începutul lui noiembrie 1963 în urma invitației lui Larrie Schmidt, unul din liderii demonstrației anti-Stevenson care avusese loc la Dallas cu mai puțin de o lună înaintea asasinatului. Potrivit lui Weissmann, Schmidt i-a telefonat ca să-l informeze de atacul împotriva lui Stevenson spunând: «Am făcut-o, am făcut-o pentru noi!» Grăbindu-l pe Weissmann să vină la Dallas, Schmidt a subliniat că incidentul Stevenson le permitea «să se folosească de situație».

Weissmann a citit consilierului Comisiei un document în care prezenta vederile lui politice. În stenograma depoziției sale este consemnată mărturisirea sa potrivit căreia el iubește Statele Unite și vrea să «distrugă comunismul».

O dată sosit la Dallas, curând după convorbirea sa cu Schmidt, Weissmann a luat contact prin intermediul asociaților săi cu generalul Edwin A. Walker², cu societatea John Birch și cu organizația Tinerii americani pentru libertate (YAF), la a cărei filială Schmidt a devenit curând secretar.

Weissmann și Schmidt doreau să facă publicitate criticii lor la adresa administrației Kennedy și a politicii ei; «Noi ne-am hotărât că cea mai bună cale ca să facem cunoscut punctul nostru de vedere ar fi să tipărim un text plătit», a remarcat Weissmann, explicând că prin «noi» subînțelegea propria-i persoană, pe Schmidt, pe un prieten al lor, William Burley, și «alte persoane pe care aș prefera să nu le menționez». Consilierul Comisiei a respectat discreția lui Weissmann la acest punct. El a pretins de asemenea că nu știa de unde proveneau fondurile din care fusese plătită pagina, știa doar că fusese strînse și înminate lui de către Joseph P. Grinnan, un coordonator al societății John Birch³.

La 4 martie 1964 am dat Comisiei o informație care arăta că în seara de 14 noiembrie 1963 avusese loc o întâlnire între Weissmann, Jack Ruby și J.D. Tippit⁴. Această informație îmi parvenise de la cineva care fusese martor la acea întâlnire. Comisia a fost corectă în afirmația că eu am refuzat să dau numele martorului, din cauză că-i promiseseam să n-o fac fără încuviințarea sa. N-am putut obține această permisiune. Dar dacă Comisia ar fi dorit să afle numele său, ea nu ar fi avut altceva de făcut decât să-l întrebe pe unul din martorii săi — Thayer Waldo, un ziarist cunoscut din redacția ziarului «Fort Worth Star Telegram», care fusese interogat de consilierul Comisiei la Dallas la 27 iunie 1964. Waldo, de la care auzisem pentru prima dată de această întâlnire, îl cunoștea bine pe martor și era probabil prima persoană încuștințată asupra împrejurărilor în care avusese loc întâlnirea. Consilierul însă nu i-a pus lui Waldo nici o întrebare în legătură cu această întâlnire.

Nu vreau să spun că afirmația cu privire la întâlnirea din 14 noiembrie este inatacabilă. Ea nu a fost verificată prin interogatoriu și n-a fost făcută sub jurământ. Aceasta însă se aplică în mod egal celor 25 de mii de interogatorii efectuate de către F.B.I., care compun cea mai mare parte a materialului luat în considerare de către Comisie. Totuși, informația constituia o indicație care merita o atenție serioasă din partea Comisiei. Așa cum vom vedea însă, nici Comisia, nici agenții ei nu au arătat dorința de a o cerceta.

Fusese Weissmann la clubul lui Ruby? Există dovezi că da. Comisia a ajuns însă la concluzia că el n-a fost. Îl cunoștea Ruby pe J.D. Tippit? Ruby a declarat la început că-l cunoștea. Comisia a conchis că nu-l cunoștea. Fusese Ruby prezent la întâlnirea din 14 noiembrie? N-a fost întrebare. Comisia însă a găsit că n-a fost.

«Comisia a cercetat afirmația privind o întâlnire Weissmann-Ruby-Tippit și n-a găsit nici o dovadă că o asemenea întâlnire a avut loc vreodată».

Comisia a adoptat poziția că Weissmann și Ruby nu se cunoșteau, sprijinindu-se — așa cum a pretins — pe dezmințirile lor. Dar considerând rolul fiecăruia și situația în care s-au găsit, Comisia s-a buzit prea mult pe mărturiile lor și prea puțin pe dovezile pe care le avea în dosare.

Curtis La Verne (Larry) Crafard, un fel de factotum — de la portar la barman — la Carousel, a fost unul dintre cei mai apropiați prieteni ai lui Ruby în săptămânile dinaintea asasinatului. În

noiembrie 1963 el se afla la club aproape în fiecare noapte. De aceea ar fi putut ști dacă Weissmann fusese pe acolo. Cîteva săptămîni după ce am furnizat Comisiei informația despre întâlnire, Crafard a depus trei zile la rînd mărturie la Washington. În acest timp consilierul nu l-a întrebare niciodată dacă îl văzuse vreodată pe Weissmann la Carousel sau dacă-l auzise pe Ruby menționându-i numele. La 21 august 1964, după ce i s-a arătat o fotografie a lui Weissmann, Crafard a declarat F.B.I.-ului că Weissmann fusese la Carousel «de cîteva ori», că-l auzise pe Ruby referindu-se la Weissmann, citindu-i numele, și «în cîteva ocazii îi servise băuturi la clubul Carousel».

DEPOZIȚIA LUI RUBY

John F. Kennedy, J.D. Tippit și Lee Harvey Oswald sînt morți. Jack Ruby era ultimul dintre actorii principali care a supraviețuit tragicelor evenimente. El era deci cel mai de preț martor al Comisiei. Și depoziția lui era, potențial, cea mai revelatoare dintre toate. Administrația nu s-a arătat prea dornică să-l audieze pe Ruby. Cînd, în sfîrșit, a făcut-o, a manifestat ezitare în chestionarea lui și numai doi din cei șapte membri ai Comisiei au fost de față la interogatoriu.

Comisia a fost constituită la 29 noiembrie 1963. Au trecut mai mult de 6 luni pînă cînd Ruby a fost vizitat la închisoare, la 7 iunie 1964, mai mult de patru luni după depoziția primului martor. Ruby însuși ceruse să i se dea posibilitatea de a compare și lucrul acesta îl preocupă în momentul depoziției. Judecătorul șef a încercat să-l reasigure:

«Domnule Ruby, să dori să-ți spun că întîrzierea nu se datorește avocaturii dumitale. El mi-a scris, cred, cam cu două luni în urmă și mi-a spus că ai fi fericit să depui mărturie și să te supui — așa cred că a spus — oricărui test. Nu sînt sigur de asta, dar a spus că ai fi fericit să depui mărturie în fața Comisiei și eu i-am mulțumit pentru scrisoare. Dar am fost așa de ocupați încît este prima dată cînd am avut ocazia s-o facem... Întîrzierea ni se datorește nouă, din cauza presiunilor care ne apăsau în acel moment».

Ruby a declarat că, deși inițial ar fi putut da multe informații Comisiei, acum nu va mai fi în stare să pună în lumină toate faptele privind probleme importante. «Este păcat — a spus el președintelui Warren — că nu m-ați adus la cartierul dv. general cu șase luni în urmă». Ruby l-a întrebare de ce nu fusese chestionat atunci cînd geruse permisiunea de a face depoziția. A vrut să știe cînd a văzut de fapt președintele Comisiei scrisoarea sa. Warren și-a amintit că «era, admit, cu mult timp în urmă. Cred că era, să vedem, acum două-trei luni».

«În momentul cînd ați primit scrisoarea și eu îi rugam pe Joe Tonahill⁵ și pe ceilalți avocați să afle adevărul în privința situației mele, — a spus Ruby — anumite lucruri care se întîmplă acum nu s-ar mai fi întîmplat».

Comisia a discutat cu Ruby peste trei ore. A fost întrebare în legătură cu puține lucruri și aproape fiecare din dezvăluirile sale a fost făcută voluntar și nu ca răspuns la eforturile membrilor Comisiei sau ale consilierilor lor. El n-a fost întrebare cîți polițiști cunoștea și cît de bine. Deși Comisia a conchis că «nu există dovezi credibile că Ruby a căutat să obțină favoruri speciale din partea polițiștilor sau că a încercat să-i mituiască», lui Ruby nu i s-a pus nici o întrebare în legătură cu aceste chestiuni. Omissiona cea mai strigătoare dintre toate constă probabil în faptul că el n-a fost întrebare dacă primise vreun ajutor ca să intre la 24 noiembrie în subsoalul poliției din Dallas și în cel al tribunalului. La un moment dat, părea că Comisia era pe punctul de a încheia inte-

rogatoriul. «Puteți obține mult mai mult de la mine — a exclamat Ruby. Să nu întrerupem atît de repede».

Ruby a fost interogat în camera de anchetă a penitenciarului din Dallas. Cînd se afla cam pe la mijlocul depoziției, un agent al serviciului secret i-a spus: «Îți amintești, cînd am stat de vorbă erau anumite lucruri pe care ți-am cerut să nu le spui în acel moment din motive precise, întrucît erai atunci înaintea procesului și eu am respectat situația în care te aflai». Acest incident este uimitor, deoarece atunci cînd Oswald a fost arestat, el a fost interogat timp de multe ore în prezența agenților serviciului secret și ai F.B.I.-ului. Deși și el se afla, desigur, înaintea unui proces, nimeni nu i-a cerut să nu spună anumite lucruri. Văduva lui Oswald a fost luată sub «protecție» de către serviciul secret și a fost interogată timp de opt sau nouă săptămîni înainte de a depune mărturie; deși și ea era pe punctul de a fi adusă în fața Comisiei, nici ei nu i s-a cerut să nu spună anumite lucruri. De ce i s-a cerut lui Ruby să nu spună «anumite lucruri»? De ce a fost agentul serviciului secret invitat să participe la depoziția sa? De ce l-a întrerupt pe Ruby pentru a-i reaminti că-l prevenise cu o ocazie anterioară să nu se refere la acele lucruri? Comisia nu poate răspunde la această întrebare deoarece niciodată nu și-a pus-o. Șeriful J.E. Decker a fost de asemenea prezent la o parte din interogatoriul lui Ruby, așa cum au fost și Jim Bowie, asistentul procurorului districtului Dallas, și Robert G. Storey, consilier special al procurorului general al Texasului. Deoarece este posibil ca Ruby să fi fost implicat într-o conspirație cu poliția din Dallas, localul ales de către Comisie pentru depoziție — penitenciarul din Dallas — nu era propice. Prezența reprezentantului procurorului districtului Dallas și al procurorului general al Texasului nu era de asemenea justificată; ea constituia o excepție care nu fusese făcută pentru alți martori.

Ruby a arătat limpede că dacă Comisia ar fi dispus transferarea lui de la penitenciarul din Dallas și i-ar fi permis să depună la Washington, ar fi putut spune mult mai mult. Era imposibil pentru el să spună întreg adevărul, atît timp cît se afla în închisoarea din Dallas.

RUBY: Există vreo cale de a mă aduce la Washington?

WARREN: Poftim?

RUBY: Există vreo cale ca să mă aduceți pe mine la Washington?

WARREN: Eu nu cunosc vreuna. Voi fi bucuros să discut cu avocatul dumitale în privința situației, domnule Ruby, atunci cînd vom avea ocazia să vorbim.

Ruby a continuat: «Aș dori să vă rog să fiiu dus la Washington și puteți lua toate testele de care e nevoie. Este foarte important... domnilor; atît timp cît nu mă duceți la Washington, nu puteți obține o relatare corectă de la mine. Dacă înțelegeți ce vreau să spun, trebuie să mă duceți la Washington și să faceți testele... Domnilor, dacă doriți să auziți mai departe depoziția, va trebui să mă duceți de urgență la Washington, deoarece aceasta ar fi în interesul anchetei dv., președinte Warren».

RUBY: Cînd vă înapoiati la Washington?

WARREN: Mă înapoiiez foarte curînd, după ce terminăm această depoziție.

RUBY: Pot să fac o declarație?

WARREN: Da.

RUBY: Dacă dv. ați cere ca eu să merg la Washington cu dv. chiar acum, lucrul acesta s-ar putea face? S-ar putea?

WARREN: Nu, nu s-ar putea face. Nu s-ar putea face. Este destul de complicat, domnule Ruby!

Ruby a spus: «Domnilor, viața mea este în pericol aici!» El a arătat limpede

UN NOU
FILM
ROMÂNESC

diminețile unui băiat cuminte

«Băiatul cuminte» pus de Andrei Blaier în centrul noului său film nu e un produs artificial, de laborator, nici nu urmează scheme de comportament prestabilite; personalitatea lui în devenire se plămădește și capătă contur sub ochii noștri. Printre atâtea căi complicate și sinuoase, mai niciodată netede, pe care pășește fiecare generație ca să ajungă la maturitate și

pe sine și își caută drumul în viață. Pentru el nimic nu e dinainte știut; nu poate admite ca valabil decât ceea ce trăiește și înțelege efectiv el însuși. Un neastâmpăr lăuntric îl împinge să plece, să lase atmosfera stătută de acasă, pasivitatea drapată în justificări inconsistente a celui mai bun prieten, Romache, dragălaşenia sălcie și lipsa de aspirații a fetei care susține

stimulată de afinități spirituale, de o neliniște comună, în stare să învingă adversitățile. În raport cu ei și cu alții, eroul încearcă să-și croiască propriul făgaș de viață, autodefinindu-se.

Toate acestea apar pe ecran în scurte fulgerări, rememorate de Vive, care a suferit un accident. Construcția filmului, ieșind din canoanele unei narațiuni tradiționale, tensionează dramatic subiectul, întreține suspense-ul și prin concentrarea firelor într-un singur focar — soarta eroului — favorizează un circuit continuu de comunicare între ecran și sală. «Diminețile unui băiat cuminte» își sprijină puterea de seducție pe două însușiri. Mai întâi e vorba de perspectiva tonică asupra existenței umane, considerată ca o perpetuă mișcare spre desăvârșire, trecând peste erori, peste căutări rămase fără rezultat, peste ezitări și confuzii. Apoi e vorba de acuitatea și densitatea observațiilor de viață, o sumedenie de detalii notate cu receptivitate, care asigură filmului un important suport pentru reliefaarea situațiilor și a relațiilor dintre personaje.

Autor al adaptării cinematografice după scenariul li-

re-l inundă pe Vive.

Realizând un film-portret, în care predomină ughiul de vedere subiectiv al eroului, regizorul a îndreptat ochiul aparatului de filmat mai cu seamă către ceea ce reține atenția lui Vive și are un rost în caracterizarea lui. Așa se explică faptul că nu toate firele acțiunii sînt egal dezvoltate, că unele personaje nu-s rezolvate pînă la capăt (Romache, inginerul), rămînînd într-un stadiu de schiță, deși clasificarea destinelor lor ar fi permis o mai substanțială cuprindere a semnificațiilor etice ale actualității. În film se întretaie aproape numai acele impresii, ecouri și reacții considerate revelatoare pentru optica personajului central. De aici rezultă ritmul trepidant al decupajului, cu treceri directe de la un episod la altul, cu o punctuație nervoasă, care încalcă anumite convenții intrate în inerția multor cineaști și spectatori. De aici rezultă mișcarea viguroasă a aparatului, izbutind cel mai adesea să treacă neobservată, într-atît de firesc se integrează realului. Impresia de filmare directă pe care o lasă multe secvențe, actorii înscriindu-se în ambianța dată, într-o deplină consonanță cu strada, cu șantierul, se datorește, neîndoicnic, și contribuției operatorului-șef Nicu Stan. El s-a dovedit la fel de inspirat, de stăpîn pe resursele obiectivului cinematografic în investigarea fizionomiilor umane și în descrierea frumuseții robuste a decorului industrial.

Protagonistul Dan Nuțu a intuit admirabil natura intimă a personajului, jocul de lumini și umbre propriu virstei și temperamentului lui Vive, dialectica sa sufletească, asociind o aparență placidă, de răceală, cu un fierbinte zbulcun lăuntric. Întreaga distribuție, cuprinzînd pe Irina Petrescu (Mariana), Ștefan Ciubotărașu (Cioba), Sebastian Papaiani (Fane), Octavian Cottescu (inginerul), Ion Caramitru (Romache), debutanta Carmen Galin (fata de la cantină, Stela), George Constantin și Elena Sereda (părinți), se înscrie în aceeași sferă a autenticității interpretative.

Dacă ar fi să-l raportăm pe Vive la semenii săi (de virstă) descriși în filme ale altor cinematografii, constatăm că, temperamental, el se situează undeva între cazurile extreme ilustrate pe de o parte de «furioșii» lui Tony Richardson («Singurătatea alergătorului de cursă lungă») sau Lindsay Anderson («Viața sportivă») și, pe de altă parte, de inconștiența amorală a eroului din «Fericirea» de Agnès Varda, opunîndu-li-se însă categoric în ceea ce privește modul de a privi viața. Andrei Blaier a dat astfel și o nedeclarată dar vizibilă direcție polemică filmului său, acreditînd un mod de existență care reflectă bogat superioritatea condițiilor socialismului și constituie, indirect, o replică românească contemporană în mult dezbătută problemă a dezvoltării tinerei generații de astăzi.

Mihail LUPU

Un cuplu actoricesc cunoscut din «Duminică la ora 6»: Irina Petrescu și Dan Nuțu.

împlinire, Vive, eroul filmului, străbate un itinerar propriu, o variantă posibilă, prețioasă, pentru că lasă să se simtă pulsul realităților contemporane.

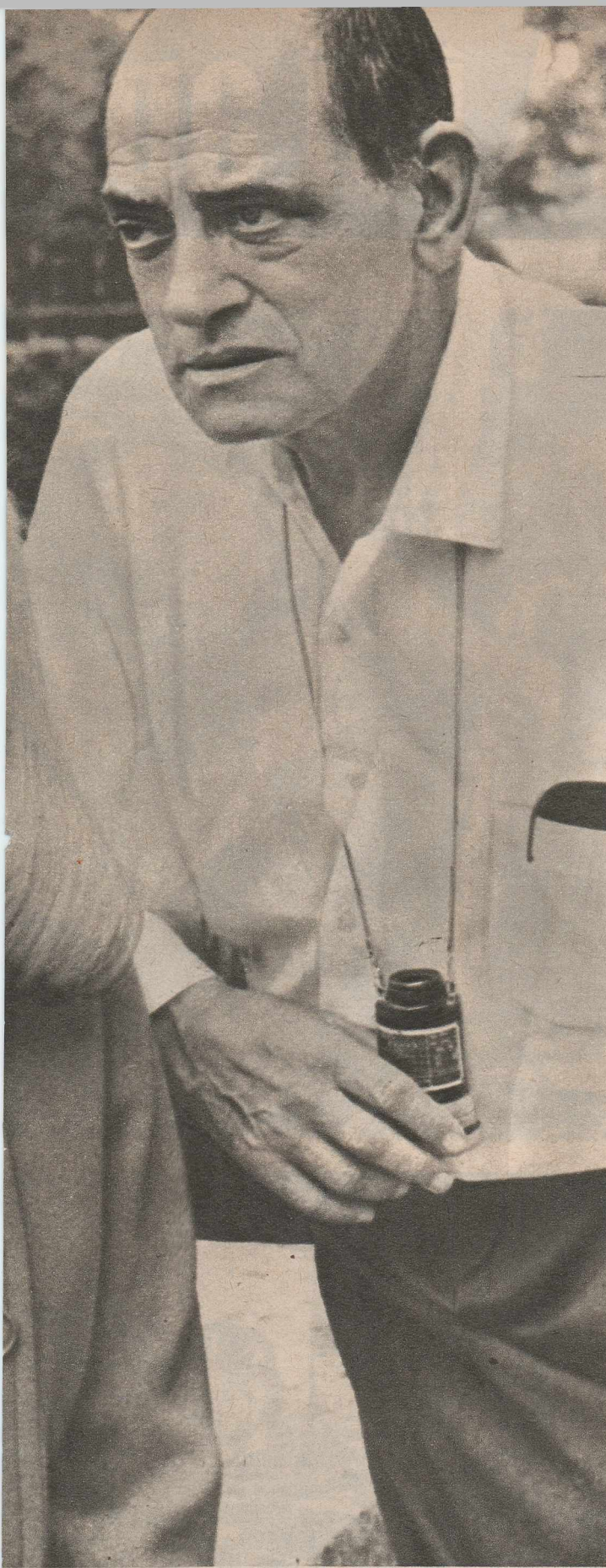
Rezumat liniar, subiectul filmului sună banal: un absolvent de liceu care n-a intrat la facultate se duce să lucreze pe șantierul unei mari construcții industriale și învață aici să devină util societății. Numai că datele acțiunii interesează mai puțin, filmul ținînd să lumineze simburile interioare al faptelor pe care le consemnează. Vive se caută

că-l iubește. Pe șantier cunoaște alți oameni, alte mentalități: efervescenta optimismă, de-a dreptul contagioasă, a lui Fane, șeful unei brigăzi de sudori, totdeauna pus pe glume, băiat inimos căruia îi sînt necunoscute șovăielile și frămîntările sterile; cumsecădenia fără acoperire a bătrînului funcionar Cioba, om de treabă, cu năzuințe și satisfacții mărunte, în urma căruia, după moarte, nu rămîne decît amintirea fragilă și tristă a ratării; în sfîrșit, o cunoaște pe Mariana, de care-l apropie o dragoste irezistibilă,

terar aparținînd lui Constantin Stoiciu (un debut promițător în cinema, confirmînd calități remarcate anterior în proză), Blaier a gîndit filmul ca o vizualizare a sensului relațiilor eroului cu lumea. Nu o dată actele lui par rodul unor impulsuri capricioase, teribiliste. De fapt, în înlănțuirea lor compusă atent de regizor, ele se dovedesc motivate psihologic, capătă coherență și țilc. Imaginea ultimă a filmului — apa revărsîndu-se din pahar — sugerează într-o metaforă laconică prea-plinul vieții ca-

PE PLATOURILE LUMII.
Marele cineast spaniol Luis Bunuel și interpreta principală a ultimului său film, «Belle de Jour», Catherine Deneuve.

FIȘĂ FILMOGRAFICĂ

gregory
peck

S-a născut la 5 aprilie 1916 în localitatea americană La Jolla (California). Debutul artistic și l-a făcut în teatru. Primul rol în cinematografie l-a avut în anul 1945, în filmul **Zile de glorie** (cu Tamara Tumanova). Reținem câteva din cele mai importante filme, din cele aproape 40 în care a apărut:

Valea judecătii (1945, cu Greer Garson), **Casa doctorului Edwardes** (1945, cu Ingrid Bergman), **Duel în soare** (1946, cu Jennifer Jones), **Afacerea Macomber** (1946, cu Joan Bennett), **Cazul Paradine** (1947, cu Alida Valli), **Cerul galben** (1948, cu Anne Baxter), **Pasiune fatală** (1948, cu Ava Gardner), **Zăpezile de pe Kili- mandjaro** (1952, cu Ava Gardner), **Vacanțe romane** (1953, cu Audrey Hepburn), **Bancnota de un milion lire sterline** (1953, cu Jane Griffith), **Marile întinderi** (1957, cu Jean Simmons), **Ultimul țărnam** (1959, cu Ava Gardner), **Cucerirea Vestului** (1962, cu Debbie Reynolds), **Să-l omori pe Mackingbird** (1962; titlul francez: **Liniește și umbre**. Pentru rolul din acest film a fost distins cu Premiul Oscar), **Veni ziua răzbunării** (1964, cu Anthony Quinn), **Arabesque** (1966, cu Sophia Loren).

TELEGRAME

În ultimul său film «Dragostea mea, dragostea mea», actorul francez Jean-Louis Trintignant are drept regizor pe soția sa Nadine. Se pare că lucrurile merg de minune pe platou: «Încerc totdeauna să fiu disponibil — spune Trintignant. Când se întâmplă să nu avem aceeași viziune asupra unei scene, atunci turnăm două versiuni, iar Nadine alege la montaj pe cea mai bună. Nu există nici un fel de vanitate din partea unuia sau altuia; nu-mi pasă dacă varianta aleasă este a ei sau a mea». Așa înțelegere, da.

Romanticul cântăreț Udo Jurgens (câștigătorul premiului Eurovision 1966) ni se înfățișează într-o ipostază nouă: autor de scenarii pentru un film muzical. După cum ne anunță presa germană, munca pe platou trebuie să înceapă în această lună. Și pentru că Jurgens, modest, a sosit că vocea lui nu este de ajuns, a incredințat unul din roluri altui cântăreț binecunoscut: Peter Alexander.

Rod Taylor, micalitul actor american pe care l-am văzut în «Duminică la New York», trece de la un gen la altul: de la comedie la western. Este vorba de filmul «Chukas», după romanul lui Richard Jessup.

«Tolstoi nu are nevoie să fie modernizat pentru a părea contemporan» — aceasta este deviza de lucru a regizorului sovietic Gheorghii Danelia care își realizează un vis mai vechi: ecranizarea nuvelei Hagi Murat.

CE POATE FACE CRONICARUL?

Televiziunea are 10 ani. Mulți înainte. I se clădește o casă nouă. Ne bucură. De multă vreme condițiile de muncă ale colaboratorilor ei erau inadecvate în raport cu îndatoririle și cu ambițiile lor creatoare. Ca prieteni ai televiziunii am fost plăcut emoționați de primele cadre ale filmului «Casa noastră» prezentat miercuri, 4 ianuarie. Televiziunea ne făcea o confidență îmbucurătoare. «Iată — ni se spunea — citi s-au frământat cei mai de seamă arhitecți pentru a găsi soluția constructivă optimă. Iată cum va arăta, pe dinafară și pe dinăuntru, sediul nostru de mîine. Iată aparatele noi cu care vom fi înzestrați. Și iată ce cadru confortabil se pregătește pentru munca noastră, a celor de la televiziune, și pentru cea a colaboratorilor noștri ocazionali.

Toate bune și frumoase. Dar interesul telespectatorilor a fost numai strînit nu și satisfăcut. Ei ar fi vrut să afle care va fi eficiența practică a acestei invenții colosale. Se vor prelungi orele de emisie? Se vor transmite concomitent mai multe programe? Vom avea și televiziune în culori? Ni s-a spus că noile studii se vor întinde pe aproximativ un hectar de teren. Ce ne va aduce nouă, posesorilor de televizoare, această extindere a spațiului de lucru?

O bază tehnică mai eficientă, mai modernă, își justifică existența printr-un randament superior. Cum își propun tovarășii de la televiziune să fructifice ceea ce li se pune la dispoziție? Ce idei originale, ce planuri realizabile în condițiile materiale de astăzi au de gînd să traducă în viață?

De fapt nici nu știu cui trebuie adresate aceste întrebări. Filmul «Casa noastră» n-a avut generic și nici nu s-a anunțat pe altă cale lista realizatorilor lui. Poate lui Emanuel Valeriu pe care, deși îl vedem destul de rar, tot îl mai recunoaștem căci nu se deghizează așa cum face Maria Pietraru cînd apare în rolul de recitatoare.

Vedeți, tovarășe C. Beraru (din București, Calea Grivitei nr.188), că nu numai în cazul unor filme străine «telespectatorii sînt frustrați de unele cunoștințe absolut necesare, autorii peliculelor și interpreții rămîind anonimi?» Dacă n-am răspuns pînă acum scrisorii dv. este pentru că am așteptat să vedem ce efect vor avea atît «reproșul scris» adresat de colegii dv. studioului de televiziune «pentru procedeele nelocal și anticultural de a întrerupe seriile cînd vine genericul, de a prezenta filme străine ca fiind realizate de cei doi-trei redactori ai Teleenciclopediei etc.», precum și criticile în același sens exprimate de cronicarii de televiziune.

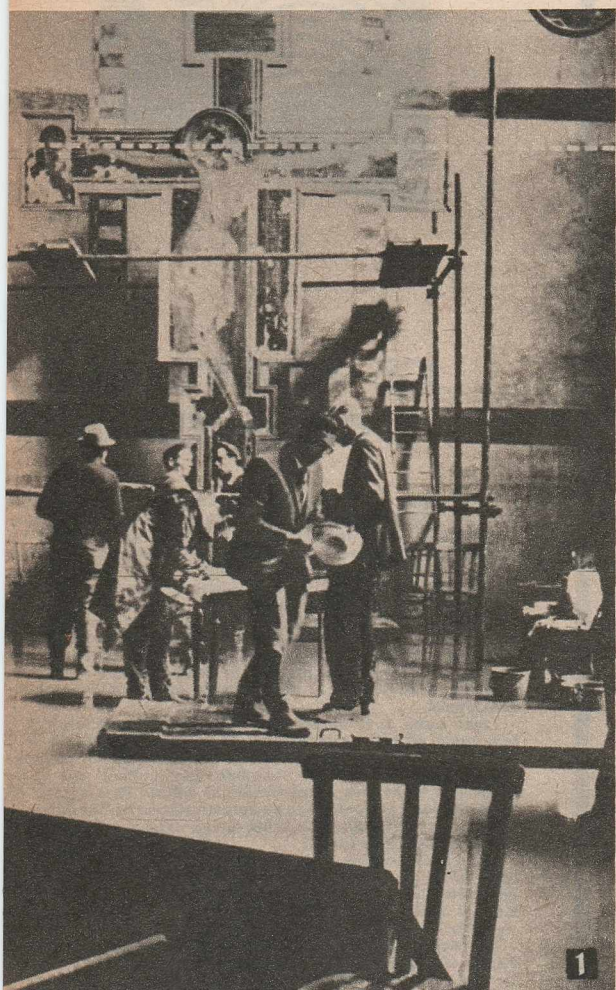
Rezultatele au fost amestecate. Din păcate nu sîntem în măsură să vă răspundem «cine a fost interpretul, autorul, regizorul, operatorul și compozitorul care au realizat filmul în serii «Casa șerilor» prezentat între 5-IX și 9-XI.1966». În schimb «Baronul» își păstrează deocamdată cartea de vizită. Cu Teleenciclopedia se procedează mai capricios. Ea este formată acum din filme cu origine declarată și filme cu origine nedecarată. Criteriile discriminării ne scapă. Dar se aplică, precum puteți constata, și autorilor români. Ni s-a părut justificată și nemulțumirea dv. în legătură cu faptul că «nu-i vedem niciodată pe redactorii, operatorii, tehnicienii de transmisii ai căror nume îl cunoaște astăzi pînă și copilul. Ne-am amintit o surpriză plăcută pe care ne-a făcut-o Ion Besoiu cînd, la o reuniune a «veteranilor» corului de copii al Radiodifuziunii, a scos la iveală, din spatele unei camere de luat vederi, o operatoare gingașă și simpatcă și ne-a recomandat-o ca pe una dintre colegile sale de pe vremuri. Și unul dintre filmele de televiziune prezentate în preajma Anului nou ne-a oferit prilejul de a-i cunoaște pe cîțiva dintre lucrătorii în general fără chip ai studioului nostru. Sîmbătă 7 ianuarie, Carmen Dumitrescu și Al. Starc ne-au pus în contact cu alți cîțiva colaboratori îndeobște nevăzuți. Le mulțumim.

Dv., tovarășe Beraru, vă mirați «de slaba atenție pe care televiziunea o acordă în ultimul timp cronicilor» publicate în presă. Poate că are mai mult dreptate alt telespectator, profesorul Nicolae Udrea, tot din București, care notează că unele observații critice par a fi luate în seamă de televiziune vreme de o săptămînă sau două și apoi sînt date din nou uitării. Profesorul Udrea ar dori fel de fel de lucruri: ca interpreții pieselor de teatru să fie prezentați, unul cîte unul, la începutul spectacolelor, ca emisiunile Teleglob să fie coordonate, pe măsura posibilităților, cu programele școlare, ca duminică dimineața să se retransmită întregul concert simfonic, nu numai jumătate și să se facă același lucru și în serile de joi, ca pauzele să fie mai rare și mai scurte, iar cuvîntul «pauză» să fie înlocuit de indica re regiunii filmate. Tot de frecvența și lungimea pauzelor se plînge și George Nicoră din Timișoara, str. Tigritului 12. Și domnia sa ar dori mai multă muzică simfonică, emisiuni literare de ținută, reluarea ciclului «Trei tablouri pe săptămînă».

Ce poate face cronicarul? Consemnează toate aceste puncte de vedere și speră că televiziunea va face același lucru și va indica, într-un mod oarecare, că a luat cunoștință de ele.

FLORENȚA își apără

În cel mai mare oraș-muzeu din lume, — Florența — devastat în noiembrie trecut de ape, și-au redeschis porțile galeriile de artă, pinacotecile și bisericile cu fresce celebre. Mii de florentini și mulți turiști au venit la Santa Croce, la Muzeul Bargello unde în orele inundației orașului apele au invadat încăperile, ridicându-se la mai mulți metri înălțime. La Uffizi au fost expuse cu prilejul redeschiderii acestor galerii de artă patruzeci dintre capodoperele salvate, dintre care unele n-au fost văzute de generația noastră: un poliptic de Giotto, o madonă de Masaccio din 1422, o lucrare de Filippo Lippi etc. Locuitorii orașului, care au dat dovadă de un admirabil eroism salvând numeroase capodopere, rememorează întâmplări din dramaticele zile. Florența își are eroii ei despre care toată lumea vorbește cu respect: profesoara Maria Luisa Bonelli, care a salvat lunetele lui Galileo cu care acesta a văzut pentru prima dată sateliții lui Iupiter, suprintendentul Galeriilor Uffizi, Proccacci, care s-a aruncat în apă ca să scoată tablourile cufundate; dar mai ales se vorbește despre acțiunile curajoase ale studenților care, înarmați cu bureți și bidoane cu rația de apă de băut, au participat zile în șir la salvarea tablourilor din muzeele și bisericile orașului.

Florența e la ora rememorarilor...

1. Apele încă nu erau retrase din refectoriul unde se găsea capodopera lui Cimabue, când restauratorii au venit încercând să salveze ce se mai putea din această lucrare care marchează începuturile picturii moderne. Trecând milul prin site, oamenii au căutat să recupereze cojile de culoare dezlipite. Bucdțile de culoare descoperite în noroi au fost așezate cu grijă alături de pictura mutilată, dar un fotograf, lovindu-le din neatenție cu piciorul, le-a aruncat din nou în mizgă.

2. În depozitele de la Uffizi se aflau, urmînd să fie restaurate, sute de lucrări din palatele și bisericile florentine. Cea mai mare parte a acestor capodopere au fost salvate eroic în noaptea dezastrului. Acolo unde apa a năvălit nestăvilit și accesul a fost practic imposibil în primele ore, ca la muzeele Harn și Bandini din apropierea râului Arno, s-au distrus multe pinze ale lui Beccafumi, Cranach, Lorenzo Monaco etc. Milul s-a depus în straturi groase acoperind pinzele, așa cum se poate vedea și în fotografie. Restauratorii au în fața lor o muncă dificilă.

3. Se lucrează cu febrilitate la salvarea cărților. Sute de studenți au venit la Biblioteca națională. Prima operație: presărarea

talcului pe pagini ca să absoarbă apa, apoi despărțirea paginilor cu hirtie velină și sugativă.

4. Restaurarea este o luptă împotriva timpului: lemnul îmbibat de apă se poate deforma. În această situație s-au aflat operele pictate pe suport de lemn. În fotografie, câțiva tehnicieni veniți din diverse orașe ale Italiei curățau un triptic îmbibat de petrol. Se poate vedea (petele albe) cum culoarea s-a dezlipit și a căzut în unele părți ale tablourilor.

5. După ce apele s-au retras, în Santa Croce au rămas grămezi de noroi. Soldații și locuitorii orașului au curățat milul cu lopetile.

6. Este pentru prima oară cînd apele distrug un număr atât de mare de cărți și documente. La Biblioteca națională — considerată printre cele mai importante din lume — inundația a deteriorat 24 de mii de manuscrise, 705 mii de scrisori și documente, sute de mii de cărți, 3 800 incunabile. Au mai fost inundate: 240 000 de volume la palatul Strozzi, documentele Arhivei din Florența, unde se găseau actele civile și administrative ale orașului din ultimele secole etc. Zeci de camioane au cărat cărți la uscătoriile agricole din împrejurimi și la acele ale fabricilor de tutun.

noiembrie 1966. La Florența plouă de câteva zile. Francesco Nencini, redactorul de noapte al ziarului «Nazione», a terminat lucrul și a venit la fereastră: apele râului au crescut pînă la nivelul cheiurilor și au prins să se reverse furioase peste străzi. E ora 5,30 dimineața...

...La mănăstirea San Marco primele șuvoaie îngrozesc pe cei doi paznici de noapte. Apele pătrund furioase spre încăperile unde se găsesc minunatele opere ale lui Fra Giovanni da Fiesole, cel supranumit Il Beato Angelico, pictate între 1437 și 1445. Paznicii, înnebuniți, deschid chepengurile pivnițelor, ca șuvoaiele să se reverse în subterane. E prima acțiune de salvare a operelor Florenței din acele ore tragice...

...La Uffizi apele șerpuiesc de-a lungul porticurilor și, după un asalt scurt, doboară pereții cabinetului de restaurare. Tablouri ale unor artiști florentini de la 1300 sînt acoperite de valurile nămolose. Un grup de oameni aleargă prin șuvoaie spre cabinet. «Trebuie s-o scoatem din apă... Valorează un miliard!» — strigă desperat un muncitor. Și toți știu că e vorba de celebra lucrare a lui Botticelli, «Încoronarea Fecioarei».

...La Santa Croce un fluviu de noroi a intrat în cea mai ilustră biserică de pe glob. Aici își au mormîntul Michelangelo, Galileo și Alfieri, aici de mai bine de șase sute de ani frescele lui Giotto încintă ochii generațiilor. Apele deschid porți grele și se îndreaptă spre refector, izbesc crucifixul în culori aurii al lui Cimabue ca niște ciocane. E ora 6,30. Una din capodoperele Florenței se distruge încet...

...La Baptistierul de la San Giovanni «Poarta paradisului» cu panourile lui Ghiberti se cutremură sub loviturile ploii și ale valurilor. Cinci panouri se desprind și dispar în noroi...

...B.B.C.-ul anunță alarmat: «Lumea e în primejdie să piardă una din nestematele sale: Florența». E ora 11.

...În cartierul Santa Croce apa s-a ridicat pînă la 7 metri, măturînd totul în calea ei: magazine, locuințe și automobile. «Florența e înecată de ape», telefonează corespondentul ziarului parizian «France Soir». E ora 14...

Se împlinesc 633 de ani de cînd, la 4 noiembrie 1333, orașul lui Dante mai trăise un atare dezastru.

CE A PIERDUT FLORENȚA?

După mai bine de două luni de la devastarea Florenței de către ape, lumea se mai întreabă încă despre adevăratele proporții ale dezastrului. Care dintre operele primîtivilor sau ale artiștilor Renașterii s-au pierdut și care vor mai putea să-și recîștige strălucirea de odinioară prin restaurare?

Salvarea multora dintre capodopere n-a fost posibilă decît după multe ore: apele atingeau o înălțime de mai mulți metri și nu se putea circula decît cu bărcile. Cînd, după două zile, primele echipe au pătruns în anticul refectoriu din Santa Croce, descoperirea a fost zguduitoare. Partea inferioară a frescei «Cina cea de taină», atribuită lui Giotto, era înghițită de noroi, schiopii din «Triumful morții», frescă de-o profundă viziune dramatică atribuită lui Orcagna (1308-1369), sînt acoperiți de măști hidoase de mil și par și mai înspăimîntători, statuia lui Donatello «San Lodovico d'Anjou», îmbrăcată într-o mantie cenușie de luj, e o tragică fantomă încremenită în mijlocul unui lac de noroi. Dar cea mai dureroasă pierdere rămîne «Crucifixul» lui Cimabue, înalt de 6 metri, despre care Vasari spunea că reprezintă actul de naștere al picturii moderne. Lucrat pe suport de lemn, spre sfîrșitul secolului al XIII-lea, el marchează trecerea de la maniera grecească (vizibilă în curbura șoldului sting) la un stil pic-

tural mai avansat, pe care îl va desăvîrși Giotto. Apele au desfigurat lucrarea lui Cimabue, au smuls culorile de pe fața personajului, lăsînd numai un ochi orbit de resemnare; corpul a fost șters, picioarele și brațele mutilate. Opera este considerată pierdută în proporție de 75 la sută.

La Santa Maria Novella, biserică a cărei construcție a început prin 1246 și care a fost devastată și de prăpădul din 1333, lucrarea lui Uccello, «Potopul», a rămas intactă. Apele amestecate cu mil și păcură au dat un asalt încăpăținat frescei, încercînd de fiecare dată s-o atingă, urcînd pînă la curburile arcadelor. În schimb «Beția lui Noe», a aceluiași Paolo Uccello, a fost îmbrăcată în noroi, la fel ca și «Trinitatea» lui Masaccio sau frescele lui Andrea da Firenze. Acestea din urmă, executate în jurul anului 1366, au stat timp de două zile sub apă.

Între anii 1425 și 1452 Lorenzo Ghiberti a sculptat pentru partea de răsărit a Baptistierului o ușă cu zece panouri. De-a lungul secolelor această capodoperă în ornamente aurite a fost una dintre mîndriile Florenței, simbol al civilizației rinascimentiste. Reliefurile, delicate ca o pictură, intruchipau imaginea minunată lăsată posterității de către o generație glorioasă. Michelangelo a numit-o «Ușa paradisului». Mii de florentini s-au adunat după inundație în fața porții de aur de pe care apele au smuls cinci dintre panouri. Pentru moment s-a crezut că sînt pierdute, dar cercetările minuțioase în grămezile de noroi au dus la descoperirea lor: grilașul care ocrotea poarta n-a permis șuvoiului să le tirască.

Bilanțul dezastrului nu se limitează numai la operele de care am amintit. După datele UNESCO au fost lovite de valuri și noroi 313 picturi pe lemn, 451 picturi pe pînză, 11 serii de fresce, 39 fresce izolate, 14 ansambluri sculpturale, dintre care 22 sculpturi în lemn. Printre aceste piese se găsesc capodopere de Fra Angelico, Lorenzo Di Credi, Bronzino, Vasari, Veneziano etc. Mai multe milioane de cărți, o jumătate de milion de manuscrise și alte documente au fost parțial sau complet distruse.

ACUM E RÎNDUL RESTAURATORILOR

Profesorul Barbacci, administratorul galeriei din Florența, consideră că vor trebui cel puțin douăzeci de ani ca toate operele de artă deteriorate să fie restaurate, dacă între timp ele nu se vor măcina singure. Dintre cele peste o mie cinci sute de tablouri care necesită restaurări, marea majoritate sînt «tavole», adică picturi pe panouri de lemn, modalitate în care se lucra la Florența pînă în secolul al XV-lea. Între lemn și pictura propriu-zisă artiștii puneau o pînză și un strat subțire de ciment. Pelicula aceasta de ciment îmbibată de apă s-a umflat și a făcut să crape stratul de culori la multe dintre tablourile salvate.

La Florența au sosit în ultimele luni specialiști în restaurare din întreaga lume. National Gallery, Tate Gallery, amîndouă din Londra, au trimis dăți electrice, mii de coli de sugativă. Avioanele au adus din întreaga Italie sute de tineri care au format șiruri lungi pe scările palatului Strozzi și au trecut din mîină în mîină, din pivniță pînă la primul etaj, cele 240 000 de volume udate ale cabinetului Vieusseux. La palatul Pitti s-a evacuat sera de lămii ca să se facă loc tablourilor. Specialiștii sînt angajați într-o muncă istovitoare. Suprafețele colorate ale pinzelor vor trebui curățate și întinerite. Pentru aceasta va fi nevoie să se desprindă culoarea de pe panourile de lemn și de pe pînze și să fie fixată pe un alt suport, uscat. Lemnul pe care îl întrebunțau vechii maeștri era lăsat să se usuce ani îndelungați, ca să-și

7. Celebra «Poartă a paradisului» a lui Lorenzo Ghiberti, de pe care apele au desprins cinci panouri. În primele ore s-a crezut că ele sînt pierdute. Au fost descoperite în mil. Grilajul care se vede în fotografie a împiedicat

8. Statuile sculptate în lemn au nevoie de o îngrijire urgentă pentru a preîntîmpina alterarea fibrei.

FLORENȚA și apără comorile

piardă însușirile higroscopice, dar în zilele inundației el s-a îmbibat cu apă și a început să se deformeze. Experiența arată că un expert are nevoie de 6 luni pentru a restaura 2 metri pătrați de pictură. Ne putem imagina foarte simplu cît va dura salvarea sutelor de opere, chiar dacă vor lucra un număr mare de specialiști.

Pentru prima oară în istorie însă, pictura de frescă și tablourile s-au întîlnit cu păcura. Cum vor rezista culorile ori suporturile în această confruntare, fără ca farmecul și strălucirea lor să se piardă? E o întrebare la care încearcă să răspundă restauratorii. În schimb sculpturile au rezervat o surpriză. Statuile lui Michelangelo acoperite parțial de apă amestecată cu păcură s-au albit, redobîndind frumusețea de odinioară, și conservatorii, pentru a le da o înfățișare uniformă, le-au spălat în întregime cu aceeași apă.

La Florența spaima nopților din noiembrie mai persistă în povestirile oamenilor și în cabinetele de restaurare unde pinze și statui, cărți vechi și documente seculare sînt readuse cu grijă și migală la lumina și frumusețea lor de altădată. Și o dată cu redeschiderea muzeelor, orașul bătrînilor pictori își așteaptă ca todeauna admiratorii.

I. CORIBAN

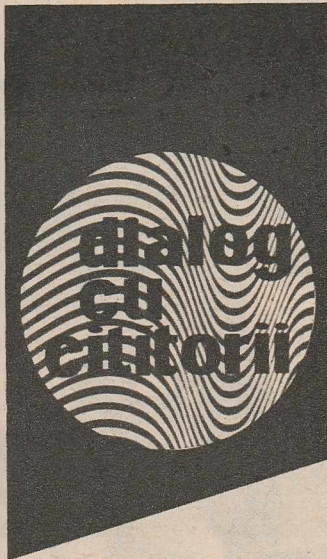

1 Toamnă pe Siutghiol.

2 Micul dejun.

3 Prim-plan.

4 De la etajul VIII.

tinerețul în centrul atenției

Cum era și firesc, anchetele tratând problemele tinerețului au trezit interesul celor direct interesați: tineri muncitori, elevi, studenți. Printre scrisorile primite la redacție în ultima vreme pe această temă se numără și aceea a studentului **Galben Dumitru** din București, cuprinzând numeroase aprecieri din care cităm: «Sînt foarte satisfăcut de calitatea articolelor pe tema conduitei în societate. Țin să adaug că acest subiect a găsit un apreciazabil răsunset în rîndul studenților».

În altă ordine de idei, corespondentul nostru propune organizarea în diferite centre, în casele de cultură ale tinerețului și studenților, a unor întîlniri între redactorii «Flacării» și tineri, în cadrul cărora să se facă un schimb de păreri util pentru ambele părți. Mulțumim tov. Galben Dumitru pen-

tru această sugestie, arătînd că deși în ultimii ani au avut loc destule consfătuiri cu cititorii, nu ne-am gândit să organizăm astfel de discuții în mod special cu tinerețul. E un lucru pe care ni-l propunem în viitor.

ce dăm pe coperte?

«Aș dori să aflu dacă pentru revista «Flacăra» e o regulă stabilită să publice pe copertă numai actori... Nu s-ar putea ca pe copertă să apară și peisaje din diferite țări sau reproduceri după picturi celebre?» — ne întrebă cititoarea **Iosefina Ioanîtescu** din București. Răspunsul nostru rezultă destul de clar din consultarea colecției revistei: nu e o regulă stabilită ca pe copertă să apară numai actori, dar majoritatea cititorilor ne cer acest lucru. Examinînd colecția se poate constata că am publicat și peisaje, și scene de gen, și scene de muncă, figuri de oameni de

știință, sportivi etc. De predicție însă, publicăm portrete — acesta fiind genul de fotografie preferat de cititori. Vă putem promite că în curînd vom mări numărul de fotografii în culori din interiorul revistei, astfel că veți putea găsi în «Flacăra» mai multe peisaje și reproduceri de tablouri. Dar în interior, nu pe copertă.

în cîteva rînduri

M. Șerban, Buzău. Actriței Ana Szeles scrieți-i fie pe adresa Centrului de producție cinematografică, Piața Științei nr. 1, București, fie pe adresa Teatrului Național din Cluj, unde este angajată.

Marius Popescu, Curtea de Argeș. Deocamdată nu dispunem de condițiile tehnice necesare pentru a publica cu regularitate reproduceri de opere de artă. Sperăm însă că nu va mai trece multă vreme și vom putea imprima și asemenea lucrări.

Ecaterina Velea, Tulcea. Fotografia actriței Claudia Cardinala a apărut pe coperta revistei în nr. 49/1965.

Elena Bogdan, București. Ne luăm îngăduința să nu împărtășim frămîntările dv., mai ales dacă ne gîndim la cauza acestora: «De ce nu se mai aud la radio înregistrări cu Paul Anka?» Sîntem convinși că îl veți mai asculta.

A. Nuți, București. De acord cu dv. că despre vedetele filmului anilor '30-40 se scrie în general puțin. Noi am încercat să-i readucem în atenția cititorilor în nr. 1/1967. Credem că ați citit articolul respectiv.

Sanda Stoianof, Alexandria. Rolul Roger din «Cele două orfeline» a fost interpretat de Mike Marshall, iar cel al lui Nicolas din primele două serii ale «Angelicăi», de Giuliano Gemma.

I. Dăbuleanu, Craiova. Aveți dreptate cînd susțineți

că valoarea unei fotografii scade atunci cînd trece de pe o pagină pe alta. Cînd există posibilități, evităm lucrul acesta.

Maria Popescu, Hunedoara. Lămuririle ce ni le cereți vă pot fi puse la îndemînă de către secția învățămînt a sfatului popular al orașului dv.

Marais (!) Cristinhen, București. Să adopti numele de Marais... asta mai zic și eu admirație pentru un actor! De aceea cum e cu puțință să nu fi observat că fotografia lui Jean Marais a apărut de două ori pe copertă? O dată în nr. 40/1965 și a doua oară, alături de Șerban Cantacuzino, în nr. 32/1966. Vă mulțumim pentru răspunsurile la anchetă.

Mihai Mărășescu, București. Am primit cu satisfacție aprecierile dv. Cit privește propunerile făcute, vă răspundem următoarele: 1) În planul tematic pe anul în curs sînt prevăzute reportaje din unele orașe mari ale lumii. 2) Nu vedem deocamdată utilă publicarea unor materiale mai mari despre Muzeul Brukenthal, de vreme ce în editura «Meridian» a apărut, printre altele, și o monografie a acestui vestit lăcaș de cultură sibian. Vom reveni însă atunci cînd se vor ivi lucruri noi și interesante despre Brukenthal. 3) Ne vom tine promisiunea făcută în legătură cu automobilul românesc.

Rodica Alecu, Slatina. 1) Dacă cititoarea la care vă referiți în scrisoare nu v-a răspuns, reveniți sau încercați cu alți cititori. Sînt doar atîția la rubrica respectivă. 2) Nu este sarcina noastră de a răspunde în locul emisiunii radiofonice «La microfon, melodia preferată». 3) Ne-am bucurat luînd cunoștință că ați aflat prin intermediul revistei noastre date despre cîntăreții dv. preferați. 4) Acad. prof. Al. Graur scrieți-i pe adresa: «Radiodifuziunea română, căsuța poștală 111, București, pentru emisiunea «Limba noastră».

Elisabeta Nae, Craiova. 1) Fotografia și unele date privind cariera actriței franceze

Michèle Mercier au apărut în «Flacăra» în cursul anului trecut. Am luat notă și de dorința dv. privind apariția pe copertă a fotografiei aceleiași interprete. 2) În ce privește datele despre istoria orașului dv. le găsiți în lucrarea editată chiar în Craiova în urmă cu 2-3 ani.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespundeze: Mariana Mirș, elevă, Iași, str. Ștefan cel Mare 107: literatură, cinema, ilustrație; Florica Tarcău, elevă, 16 ani, Ploiești, str. 16 Februarie, bl. A-est, sc. F., et. 3, ap. 87: cinema, ilustrate; Elena Istrate, învățătoare, com. Jina, rn. Sebeș, reg. Hunedoara: ilustrate; Irina Csordás, funcționară, 21 ani, Salonta, str. Deltei 10: teme diverse, ilustrate; Monica Gîngolia, elev, com. Frasin, rn. Gura Humorului: teme diverse, ilustrate; Vasile Lazăr, elev, Oțelu Roșu, str. Republicii 12: ilustrate; Getta Radu, elevă, Constanța, str. Amurgului 89: ilustrate; Viorica D. Popescu, contabilă, com. Chiojd, rn. Cislău, reg. Ploiești: teme diverse, ilustrate; Elena Popescu, elevă, com. Vulturești, rn. Muscel: ilustrate; Mircea Mihail Cristescu, student, 22 ani, Brăila III, str. Republicii 146: teme diverse, sport, muzică; Dorina Gorea, elevă, 17 ani, Iași, str. Voinicilor 1: cinema, muzică, științe naturale, ilustrate; Gheorghe Neamțu, strungar, 21 ani, Reșița, str. M. Kogălniceanu 4, ap. 1: teme diverse, ilustrate; Anișoara Jitcă, elevă, 17 ani, com. Gănești, rn. Bujor, reg. Galați: teme diverse; Iosif Tuschar, elev, Petroșani, str. Împăratul Traian 17: ilustrate; Silviu Gorjan, elev, 17 ani, Slatina, str. Teiului 12: cinema; Milica Rusin, elevă, 17 ani, com. Schela, rn. Galați: ilustrate;

eroina de la jiu

«Aș dori să cunosc câteva din faptele de vitejie ale Ecaterinei Teodoroiu».

Nicolae PANFILOIU
Timișoara

Răspunde ELENA POPESCU,
muzeograf principal la Muzeul militar central.

Ecaterina Teodoroiu, cunoscută și sub numele de «eroina de la Jiu», s-a născut într-o familie de țărani din satul Vădeni, județul Gorj, după unele izvoare în anul 1894, după altele în 1898.

Intrarea României în primul război mondial a făcut-o să se avinte în lupta pentru apărarea pământului drag al patriei, chiar de la începutul campaniei din 1916. Mai întâi infirmieră la spitalul din Tîrgu-Jiu, unde-i îngrijea cu devotament pe răniți, ea avea să ia în curind arma în mână, pentru a stăvili cotropirea plaiurilor gorjene de către inamicul ce se apropia. Ecaterina Teodoroiu s-a aflat în fruntea luptătorilor de la Podul Jiului, participând la apărarea orașului pînă la sosirea de ajutoare. Dorința sa de a fi cit mai activ în lupta împotriva dușmanului a determinat-o să se înroleze ca soldat voluntar în compania a 8-a a regimentului 18 Gorj.

Deși micuță și delicată, ea s-a arătat vitează în luptă și neobosită, încurajându-i permanent și pe ceilalți ostași. La Bărbătești, în vălmășagul unei bătălii desperată, a fost făcută prizonieră; a reușit însă să scape din mina vrăjmașului și, în ciuda întunericii și ploii, să-și regăsească compania și să continue lupta. În încheierea de la Filași a fost greu rănită la ambele picioare de un obuz și transportată într-un tren

de ambulanță la un spital din București, apoi la unul din Iași.

Ca o recunoaștere a meritelor sale deosebite, Ecaterina Teodoroiu a fost decorată cu «Virtutea militară» și i s-a acordat gradul de sublocotenent onorific. La cererea sa a fost repartizată comandant de pluton în compania a 7-a a regimentului 43/59 infanterie Lupeni.

Atît la Codăești, în zona refacerii, cit și la Mărășești, în zilele bătăliei, micul ofițer era sufletul diviziei 11 din care făcea parte unitatea. Sentimentul patriotic arzător de care era animată, energia neobosită de care dădea dovadă, inspira soldaților o nețărmurită încredere. În atacurile pe care le conducea, trupa o urma fără șovăire. În bătălia de la Muncelu, în timpul ciocnirii de pe Dealul Săcului din noaptea de 22-23 august, eroina avea să cadă în fruntea plutonului său, cu pieptul străpuns de două gloanțe de mitralieră, în timp ce-și îmbărbăta ostașii cu cuvintele: «Înainte băieți, nu vă lăsați, sînteți cu mine!» În ordinul de zi pe unitate, colonelul Pomponiu, comandantul regimentului, menționa că «Ecaterina Teodoroiu a fost la înălțimea celor mai viteji apărători ai țării sale... ostaș îndrăzneț, neobosit și plin de entuziasmul de a se face folositor cu orice preț... Pentru dragostea-i de țară, pentru simțu-i rar al datoriei, pentru energia și avîntul cu care și-a împlinit ceea ce socotea misiunea ei pînă la jertfa supremă, o citez la ordin de zi pe regiment, dînd-o ca pildă tuturor ostașilor».

Înmormîntată inițial acolo, pe front, în valea Zăbrăuțului, corpul său avea să fie reînhumat în iunie 1921, în piața centrală a orașului Tîrgu-Jiu, unde se află și astăzi.

istoria baletului (I)

«Cum s-a născut și s-a dezvoltat baletul?»

Rodica OPREA
elevă, București

Răspunde TILDE URSEANU,
maestră de balet.

Începuturile baletului trebuie căutate în secolul al XVI-lea. În anul 1573, la curtea Caterinei de Medici, s-a prezentat spectacolul «Ballet comique de la reine» organizat de Balthasare Beaujoyeux, maestru de dans al curții, iar peste aproape 100 de ani, în 1661, Ludovic al XIV-lea înființează prima «Academie de dans» sub conducerea lui Charles Beauchamps. Împreună cu Lully și Molière, Beauchamps desfășoară o activitate rodnică, montînd intermedii în comedii de balet. Arta dansului se perfecționează și apar primii mari dansatori și coreografi ai epocii, dintre care amintim pe Marie Sallé, Camargo și Louis Dupré, cea mai proeminentă figură a acestei perioade rămînd însă Jean-Georges Noverre (1727-1810), supranumit părintele dansului. Spiritul său reformator, orientarea realistă și lupta pentru un conținut bogat de idei au fost continuate de elevii săi Vestris (tatăl și fiul), Dauberval și Pierre Gardel. Colaborarea cu W.A. Mozart și călătoriile au contribuit la izbînzile creatoare ale marelui Noverre. Arta baletului cunoaște o dezvoltare remarcabilă și în Rusia, unde se înființează două academii de dans la Petersburg (1738) și Moscova (1776).

Ideile inovatoare ale lui Noverre sînt preluate de coregrafii Angiolini-Vigano care montează pe muzică de Gluck, Beethoven și Haydn. Suflul acesta înnoitor continuă și în epoca romantică.

Este vremea cînd vestita Maria Taglioni, dorind să sugereze impresia de zbor, de ușurință și grație se ridică pe virfuri. Urmașe demne i-au fost Fany Elsler și Carlotta Grisi, neuitate pentru creațiile din «Giselle» de Adolphe Adam și «Esmeralda» după Victor Hugo. Nu putem trece nici peste numele maestrilor de balet Jules Perrot, Corally și nici peste ale compozitorilor Mincus sau Pugni. Creațiile epocii romantice, culminînd cu baletele lui Ceaikovski, dăinuie și astăzi pe scenele mondiale de balet. «Lacul lebedelor», «Spărgătorul de nuci» și «Frumoasa din pădurea adormită», spectacole legate de numele marilor maeștri Marius Petipa și Lev Ivanov, rămîn exemple vii de compoziție coregrafică.

Totdeauna, în toate timpurile, marii creatori au tîns către înnoirea mijloacelor de expresie, către îmbogățirea limbajului. Dansul în secolul XX este străbătut de tot felul de «curenți», «școli» și «sisteme» care revoluționează baletul academic. Din încercările Isadorei Duncan, Rudolf van Laban, Jacques Dalcroze, Mary Wigman sau născut frîmîntări și alte noi încercări. Diaghilev, inaugurînd vestitele «Sezoane ruse» la Paris și reunind talentul celor mai mari coreografi, dansatori, pictori și muzicieni, a reușit lucrări coregrafice de mare succes, care prin valoarea lor artistică au rămas clasice: «Chopiniana», «Petrușca» și «Sărbătoarea primăverii» de Stravinski, «Dafne și Cloe» de Ravel etc. Numele lui Fokin, Nijinski, Pavlova, au rămas celebre în istoria baletului, pentru ca o nouă generație să le ia locul: Galina Ulanova, Margot Fonteyn, Kurt Joos, Leonid Lavrovski, Serge Lifar, Maurice Béjart și mulți alții sînt continuatorii procesului de evoluție a coregrafiei contemporane.

Redacția revistei «Flacăra» mulțumește călduros pe această cale tuturor cititorilor și corespondenților care i-au adresat felicitări și urări cu prilejul Anului nou.

pe scurt

Marieta Subașu, Corabia. Dacă într-adevăr aveți voce și înclinație și dacă ceea ce vă atrage în mod deosebit este muzica noastră populară, sintem desigur de părere că trebuie să vă urmați vocația. Nu credem însă că cel mai potrivit lucru ar fi să vă angajați într-o formație muzicală. Mai aveți atît de puțin pînă la terminarea liceului! Luați-vă bacalaureatul, apoi pregătiți-vă pentru examenul de admitere la Conservator. Studii sistematice pe care le veți face vă va ajuta nu numai să vă verificați înclinația, dar mai ales să vă dezvoltați talentul. Porniți însă de la început cu ideea că, pentru o adevărată reușită în artă, vocea și înclinația nu constituie decît temelia pe care, prin muncă asiduă, veți ridica o construcție solidă.

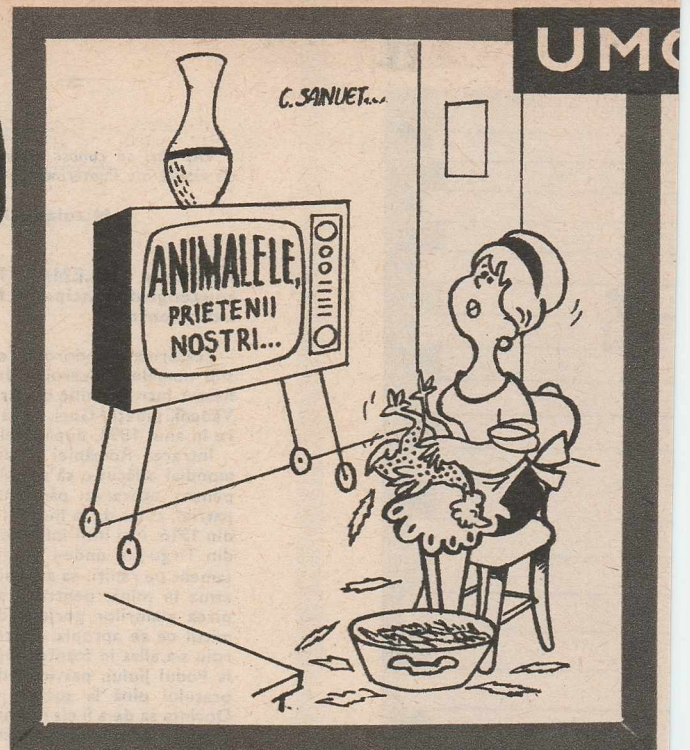
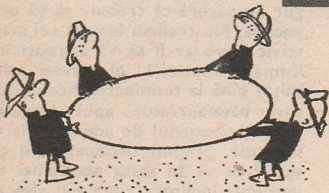
Ilie Purdan, Craiova. 1) Despre Premiul Nobel am scris săptămîna trecută, tot la rubrica de față. 2) Vom continua, desigur, să scriem despre regulile de comportare în societate.

Georgeta Ștefănescu, Craiova. François Villon s-a născut la Paris în 1431. De origine simplă, el a fost de mic adoptat de capelanul Guillaume de Villon. Tatăl său adoptiv urmărește să facă din el un om instruit, dar încă de pe băncile școlii François Villon se împrietenește cu o serie de elemente declasate. Asemenea prietenii își vor pune o pecete definitivă asupra vieții și operei sale, aducîndu-i numeroase arestări și condamnări pentru furturi și jafuri — inclusiv o condamnare la moarte (comutată în 1463). Nu se știe în ce an a murit, este însă stabilit cu certitudine faptul că în 1489, cînd a apărut prima ediție a operelor sale (în volume separate, o serie dintre poeziile lui Villon apăruseră și în timpul vieții sale), el nu mai trăia.

Emilian Colter, Suceava. Contele de Cagliostro, pe numele său adevărat Joseph Balsamo, a fost un aventurier născut la Palermo în 1743 și mort la castelul Sf. Leon, de lângă Roma, prin anul 1795. Viața sa este destul de puțin cunoscută. Fiu al unui mic meseriaș, Balsamo s-a călugărit de tînr, devenind infirmier și apoi medic. Comișînd diverse escrocherii, el este silit să părăsească confreria căreia îi aparține și să se exileze. Peregrinează prin țările Orientului și prin toate colțurile Europei, vînzînd medicamente «făcătoare de minuni» și îndeosebi o faimoasă «Apă a tineretii». În 1780 se stabilește la Strasbourg, pentru ca după 5 ani să se mute la Paris, bucurîndu-se de mari succese în societatea aristocratică. În 1786 este implicat, împreună cu cardinalul de Rohan, în «afacerea colierului», fiind închis la Bastilia și apoi exilat. În 1789 este arestat la Roma și tribunalul Inchiziției îl condamnă la moarte, ca vrăjitor și francmason. Pe deasupra este comutat în închisoare pe viață.

C. Goga, Baia Mare. Mandolina este un instrument muzical a căruia patrie de origine e Italia. Nu se știe cu precizie cînd a apărut pentru prima oară mandolina, cert este însă faptul că a cunoscut o mare răspîndire în secolul al XVIII-lea. Existau pe atunci două feluri de mandoline: napolitane și milaneze — prima dintre ele avînd 4 corzi și cea de-a doua, 6 corzi. Mai mulți compozitori celebri se interesează de acest instrument; Mozart, de pildă, prevede pentru opera «Don Juan» (1787) acompaniamente la mandolină. Instrumentul cunoaște o mare răspîndire în secolul al XIX-lea, cînd se formează în mod curent — la început în Italia și Spania, mai apoi și în alte țări — orchestre compuse în exclusivitate din mandoline și chitare.

UMC

C. SANUET...

MOTOCICLETA VIITORULUI? La un recent salon al motocicletelor a fost expus și acest exemplar, purtând numele de «Gyronaut X-1», pe care conducătorul său, Bob Leppan din Michigan (S.U.A.), îl consideră drept prototip al motocicletei viitorului. Leppan circulă cu acest bolid cu viteză de 400 km pe oră.

c a r n e t a u t o m o b i l i s t i c

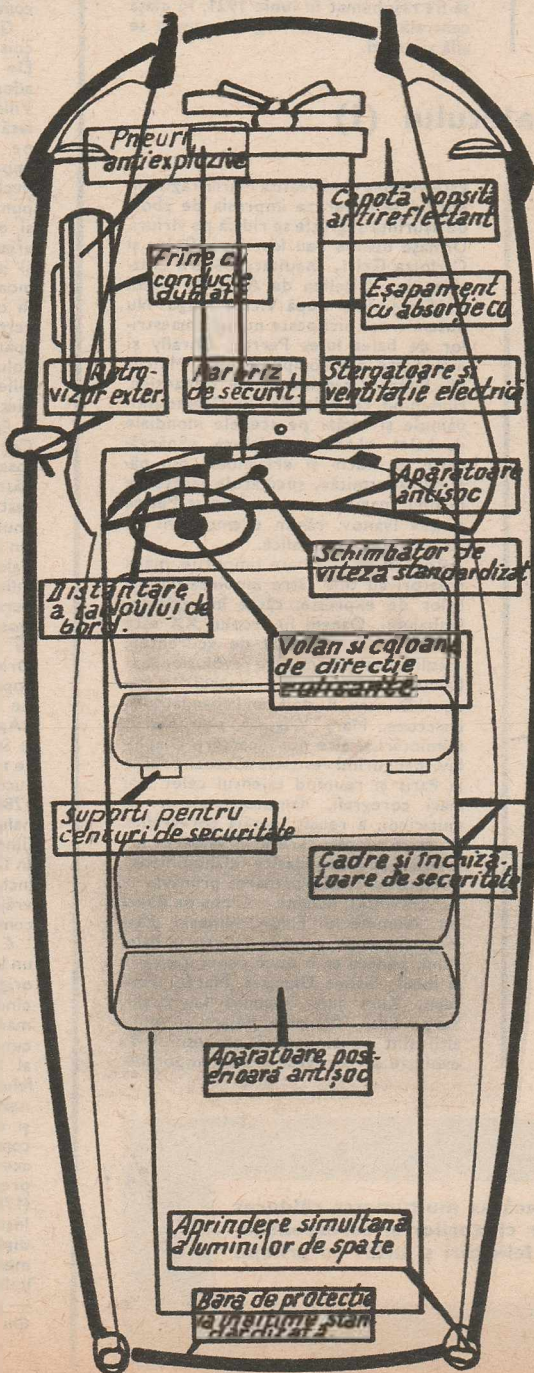
automobilul „antiaccident“

În țările cu o mare producție de automobile (S.U.A., Franța, Italia, Anglia, R.F. Germană, Japonia) se întreprind cercetări pentru dotarea autovehiculelor cu un sistem complex de caracteristici tehnice menite să reducă riscul pierderii vieților umane, în caz de accidente grave. Este interesant de arătat că studierea și experimentarea noilor dispozitive de securitate pentru automobile a fost încredințată în S.U.A., Franța și Japonia marilor birouri de proiectare a avioanelor, care au o experiență vastă în domeniul asigurării securității în zbor a echipajelor și călătorilor.

Cercetările întreprinse au stabilit un așa-numit cod al securității automobilului, exprimat într-un program de 17 puncte care vor fi introduse în mod obligatoriu în proiectarea și producția automobilelor, începând din anul 1967. Se preconizează ca întregul program să fie îndeplinit în decurs de 3 ani, astfel încât, în 1970, noile modele de serie ale automobilelor să dispună de toate dispozitivele și perfecționările indicate.

Fără să se poată face un clasament al eficacității în ceea ce privește securitatea corporală după adaptarea celor 17 măsuri, se poate afirma că centurile de siguranță reprezintă o reducere de 35%-40% din vătămările corporale grave și foarte grave care intervin în caz de accident.

În desenul alăturat sînt figurate cele 16 măsuri tehnice propuse ca obligatorii pentru securitatea circulației în automobile. A 17-a măsură privește centurile de securitate, a cărei respectare ține exclusiv de automobiliști.

Ing. V. IOANID

DE LA WATERLOO LA AUSTERLITZ. Scenă din film? Nu! Bărbatul îmbrăcat în uniformă de grenadier din garda lui Napoleon a făcut un pelerinaj mergînd de la Waterloo (Belgia) pînă la Slavkov (R.S. Cehoslovacă), localita-

te intrată în istorie sub denumirea de Austerlitz, unde s-a dat bătălia din decembrie 1805 dintre oștile napoleoniene și cele austro-rusești. Membru al Comitetului pentru comemorarea lui Napoleon, dl. Norbert Brassinne, în

peste hotare

- Ce-ți veni să-ți pui pălăria cu pene de struț?

F	E	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	T
O	A	L	A	V	I	U						A
A	T	T	T	E	N					N		I
M	A	T		T	P	E		G	A	M	E	
5	E	M			T	U	T			S	E	T
B	A	T	R	A	E	R	E	N	A		L	E
7	E							A	R	I	C	I
8		D	A	N	S	U		A	A	N	U	
9	A	R	G	O		N		A	N	I		
10	S	C	U	N	D		C	U	C	I	A	R
11	C	A	R	A	R	I		I	U	N	C	E
12	S	O	L		U	N	D	A		I	S	
13	O			E	M			V	I	S	A	R

CUVINTE LUNGI

ORIZONTAL:

1) Vorbă lungă — Lungit. 2) Cea de zestre e de obicei mai mult lungă decît lată — Își măsoară lungimea în ani — Întocmai. 3) Privește lung — Infinit de lung (masc.). 4) Opuș... lunganului — Surpătură — Șiruri de note. 5) În timp! — Lungesc drumul — E «lung» pe lingă Brașov. 6) Face ochii mari și se uită îndelung (fem.) — Cute! 7) Iar în timp! — Animal cu țepi lungi și tari. 8) Se lungeste pîn-la ziuă cînd nu lipsește antrenul — A scurta durerea. 9) Corabia legendară — În coordonatele sale, lungitudinea constituie unul din cele două elemente. 10) Nui-lungan, ci dimpotrivă — Își strigă numele de-a lungul și de-a latul pădurii — Din nou. 11) Sînt înguste, dar lungi, pe traseele turistice — Luna în care înregistrăm cea mai lungă zi din an. 12) Prima literă gotică — Poate fi lungă, mijlocie, scurtă și ultra scurtă — Acompaniament vocal. 13) Notă muzicală — Emilia... mai pe scurt — Stare de lungă meditare.

VERTICAL:

1) I s-au lungit urechile... — Prelungește viața cardiacilor. 2) Soră cu lungimea — Uragane întîlnite în poezia eminesciană. 3) Odgon lung cu care se trage un vas pe cursul unei ape — Uneori e doar o... zeamă lungă. 4) În vacanță! — De brațul cel

mai lung i se acîrnă săgeata cu găleata. 5) Nas-lung! — Lung e al Clujului în titlul unui cîntec popular. 6) Radu Voinescu — Sînt lungi, subțiri și uneori încurcate — Pe punte! — Articol nehotărît (fem.). 7) Au urechi lungi și picioarele dinapoi mai lungi decît cele din față — Acru. 8) Cu ajutorul ei se reglează bătaia lungă sau scurtă a puștii (pl.) — Acum (reg.) — Avocat. 9) Personaj din «Cîntecul Nibelungilor» — Referitor la o peninsulă europeană (pl.). 10) Nici lung, nici îngust. — Specie de arbore ce crește de-a lungul malurilor apelor curgătoare — Uniunea Internațională a Studenților. 11) Lungul lui, cel neobrăzat nu și-l vede — Lungită. 12) În exercițiul funcțiunii are o... coadă lungă — De-a lungul apelor curgătoare — Laptele-ciînelui. 13) Lungi și subțiri... înoată în supă — Coadă lungă la o rochie (pl.).

Florin EREMIA

Cuvinte rare: AUS, UTE

dezlegarea jocului GEOMETRIE DISTRACTIVĂ, apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) SAISPREZECE. 2) PUȘCA — MEMBRI. 3) O — TÂNDARA — ÎN. 4) RAMPA — IONICA. 5) TC — A — AL — AN — I. 6) IED — TRAS — IAN. 7) VARIA — TANC — T. 8) E — ENUS — TA — TE. 9) FAC — ER — DIA. 10) SUPERFICIALA. 11) ASTRA — PIRTIU. 12) NEATINSE — AEA.

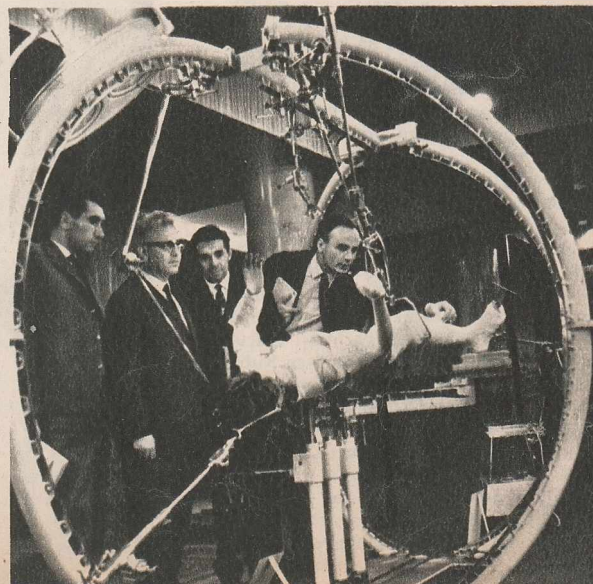

de 60 de ani, a întreprins rajul său sub semnul lupului și pentru companie între națiuni. Pleasa din Waterloo a fost tădă, în chip simbolic, de a 13 porumbei albi.

CU ASPIRATORUL SUBACVATIC. Fundul acvariului principal din Miami (Florida, S.U.A.) este curățat de cîteva ori pe săptămîină cu un original «aspirator de praf». Bineînțeles însă că pe fundul apei nici vorbă nu poate fi de praf, ci de vegetația subacvatică care crește aci în mod spontan și trebuie să fie înlăturată. Fapt pentru care nu numai că cel ce execută operația are nevoie de costum de scafandru, dar și aspiratorul trebuie să fie de o construcție specială.

OMUL ȘI APARATUL. Nu e vorba de un nou aparat pentru antrenarea cosmonauților, ci de un utilaj mult mai... pămîntean. Este noua masă de chirurgie realizată de constructorii de utilaj medical din R.P. Ungară și care, prezentată la o expoziție de instrumente chirurgicale din Budapesta, a trezit interesul numeroșilor specialiști participanți la recentul Congres internațional de chirurgie ținut în capitala R.P. Ungare.

misterul JACK RUBY

(Continuare din pag. 11)

că nu se referea la sentința de condamnare la moarte pentru asasinarea lui Oswald.

RUBY: Ați spus că aveți puterea să faceți ceea ce vreți, nu este așa?
WARREN: Exact.

RUBY: Fără nici o restricție?

WARREN: Potrivit ordinului executiv prin care a fost înființată Comisia, noi avem dreptul să luăm mărturie de la oricine dorim și avem dreptul, dacă vrem s-o facem, să verificăm această mărturie în orice fel credem de cuviință.

RUBY: Dar nu aveți dreptul, dacă vreți, să luați cu dv. un arestat?

WARREN: Nu, avem puterea de a convoca în mod obligatoriu martori la Washington, dacă dorim s-o facem, dar am luat depoziția a două sau trei sute de oameni aici, în Dallas, fără a-i aduce la Washington.

RUBY: Da, dar acești oameni nu sînt Jack Ruby.

Ruby reușise să cîștige un punct. Judecătorul șef declarase înainte că nu avea puterea să-l ia la Washington, dar admisesese apoi că avea puterea de convocare obligatorie. Cu toate acestea, refuzase să-l lase pe Ruby să depună mărturie altundeva decît în penitenciarul din Dallas.

— «Poate că se poate totuși găsi o soluție, poate s-ar putea întreprinde ceva — zise Ruby. Ce-ai de răspuns la aceasta președinte Warren?»

Deputatul Ford a întrebat, nu fără oarecare ezitare: «Ne-ai putea spune acolo, la Washington, lucruri în plus?» Ruby i-a răspuns: «da» și chiar înainte de a-și fi terminat depoziția a făcut o ultimă rugămintă judecătorului șef:

RUBY: Dv. sînteți singurul om care mă poate salva. Eu cred că puteți.

WARREN: Da?

RUBY: Dar tergiversînd lucrurile, pierdeți ocazia. Și tot ce vreau să fac este să spun adevărul.

Judecătorul șef și-a dat cuvîntul că ceva se va face «cît mai curînd posibil», la care Ruby a răspuns: «Ei bine, nu mă veți mai vedea niciodată, asta v-o spun eu!»

Ruby a greșit poate crezînd că viața sa se află în pericol; ar fi putut de asemenea să fi greșit gîndindu-se că dacă ar spune Comisiei tot ceea ce știe își va pierde viața în închisoarea din Dallas. Pe de altă parte, dacă cineva de la poliția din Dallas îl ajutase să intre în subsolul Tribunalului, ezitarea lui de a vorbi în fața reprezentanților autorităților poliției locale era desigur de înțeles.

Nu se poate aduce nici o justificare serioasă refuzului Comisiei de a-l aduce pe Jack Ruby la Washington. Motivele invocate erau că judecătorul șef «trebuia să ia prînzul» și «să se întoarcă la Washington, foarte curînd», și că o călătorie cu Ruby va atrage «atenția publică» și «va cere oameni de securitate în plus». Ușurința manifestată într-o problemă atît de gravă constituie ea însăși o acuzație la adresa Comisiei. După ce Ruby a mărturisit că viața sa se afla în pericol în închisoarea din Dallas, a declarat că era dornic să spună: «de ce am comis acest act, dar nu pot spune aici». În loc de a oferi asigurări menite a obține dovezi, judecătorul șef, de fapt, l-a admonestat pe Ruby cu aceste cuvinte:

«Cred că aș avea oarecare ezitare dacă aș fi în situația dumitale. Da,

eu cred că aș avea. Cred că m-aș gîndi cu multă grijă dacă-mi va periclita situația sau nu; dacă crezi că ceva din ceea ce fac sau ceva din ceea ce întreb este într-un fel sau în vreo formă contrar intereselor dumitale, vreau să te consideri absolut liber să spui că depoziția este terminată».

Ruby a reușit totuși să facă un număr de declarații esențiale. El a explicat că, atunci cînd l-a împușcat pe Oswald, «nu exista răutate în mine». Oare nu sugerează aceasta următoarea întrebare logică: dacă nu l-a urît pe Oswald, de ce l-a omorît? Comisia nu i-a pus această întrebare. Deși nu a fost întrebat dacă primise vreun ajutor pentru a pătrunde în subsol, Ruby a spus: «Dacă mutarea fusese programată astfel, atunci cineva din poliție este vinovat de a fi dat informația privind momentul cînd Lee Harvey Oswald era adus jos».

Ruby n-a fost întrebat despre relațiile sale cu poliția din Dallas, dar el a declarat: «Am fost totdeauna foarte aproape de poliție și am socotit că avem aici una din cele mai mari forțe polițienești din lume și am fost totdeauna aproape de ei și i-am vizitat la birou».

Apoi a făcut o dezvăluire deosebit de dramatică. El a spus că aproximativ la 36 de ore înainte de a-l fi împușcat mortal pe Oswald, un ofițer al poliției din Dallas îi sugerase că omorîrea lui Oswald ar fi o idee bună. Ofițerul care l-a făcut această sugestie era unul dintre cei pe care Ruby îi cunoștea bine, deoarece întreținea o legătură cu una din dansatoarele lui Ruby. Ruby a spus:

«...Am auzit pe cineva claxonînd puternic și am oprit. În mașină se afla un ofițer de poliție. Împreună cu el se afla o tînră care lucrează în barul meu... Erau oarecum amețiți. Și eu eram puțin cu chef. Am luat cîteva sticle de bere... și am rămas cu ei — v-am mai vorbit despre aceasta?...Nu v-am relatat acest fapt, deoarece atunci aveam o anumită părere despre ofițerul de poliție și... sau nu mi-a trecut prin minte s-o fac, sau aveam mai mult sau mai puțin un motiv să trec peste el, deoarece am simțit că nu trebuie să-i amestec pe ei în toate acestea, deoarece era un fel de secret că el avea legături cu fata. Avea probleme conjugale. Nu știu dacă acesta e motivul pentru care nu v-am vorbit. Și, vorbindu-mi așa «făcuți» mi-au spus că mă considerau un mare tip și ofițerul a afirmat că acest Oswald ar trebui tăiat bucată cu bucată în fișii, și așa mai departe».

Atunci cînd Ruby a început să povestească acest incident, Joe Tonahill, avocatul său, a scris o notiță. Ea spunea: «Acesta este lucrul care l-a determinat pe Jack să-l asasineză». Un ofițer al poliției din Dallas era astfel considerat de către avocatul lui Ruby ca fiind cel ce l-a determinat pe Ruby să-l ucidă pe Oswald. Declarația lui Tonahill nu poate fi subapreciată sub motiv că ar fi doar retorica unui avocat al apărării, deoarece dacă Ruby ar fi plănuit asasinarea lui Oswald cu o zi și jumătate înainte, atunci orice apărare în fața acuzației de omor cu premeditare ar fi fost considerabil

slăbită. Dar Ruby n-a fost întrebat nimic de către Comisie cu privire la acest punct.

Depoziția lui Ruby a fost în cea mai mare parte ignorată de către Comisie, ca și de presă. Ori de cîte ori s-a discutat pe marginea ei, implicațiile supărătoare ale acesteia au fost evitate prin referiri la starea mintală «deranjată» a lui Ruby. Eu n-am pretenția de a fi expert în această privință, dar pare limpede că un martor, chiar dacă nu-i întreg la minte, poate oferi dovezi de neprețuit. În plus, întrebările cele mai judicioase puse la 7 iunie par să fie acelea venite din partea lui Ruby. Ceea ce reiese și din aceste cuvinte ale sale:

«Poate că anumiți oameni nu doresc să cunoască adevărurile pe care le-aș putea releva. Oare aceasta e realitatea?»

¹⁾ Documentele nu dezvăluie dacă acești avocați erau în serviciul poliției din Dallas, al procurorului districtului sau al unei agenții oficiale. Consilierul a schimbat subiectul la acest punct și a întrebat-o pe doamna Rich care era salariul ei la Carousel.

²⁾ Generalul Walker a fost pensionat din armata SUA, curînd după ce s-a descoperit că el ordonase ca un anumit film exprimînd un punct de vedere virulent de dreapta să fie vizionat în mod repetat de trupele de sub comanda sa.

³⁾ Documentele Comisiei dezvăluie că printre cei care au contribuit la suma de 1 465 dolari se afla și Nelson B. Hunt, fiul lui H.L. Hunt, milionar din Texas.

⁴⁾ Polițist de a cărei asasinare a fost acuzat Oswald.

⁵⁾ Avocatul lui Ruby.

Aici, la al 7-lea etaj al lui Parkland Memorial Hospital din Dallas, în camera păzită zi și noapte de polițiști, și-a dat ultima suflare Jack Ruby. A 15-a verigă din faimosul șir de morți misterioase legate de asasinatul de la Dallas din 22 noiembrie 1963.

Anglia și aderarea

— corespondență din Londra —

Guvernul britanic și-a manifestat în ultima vreme tot mai hotărât intenția de a adera la Piața comună vest-europeană. În acest scop au avut loc și consultări de culise cu partenerii Angliei din Asociația europeană a liberului schimb, și cu membrii Commonwealth-ului — în special cu Noua Zeelandă, care ar fi puternic lovită prin slăbirea poziției sale favorizate pe piața engleză.

Suporțerii planului aderării la C.E.E. fac mult caz de argumentul că acest organism economic va deveni capabil să concureze Statele Unite. Dar, de fapt, înseși S.U.A. au făcut presiuni asupra Angliei pentru a adera. Iar motivele nu trebuie căutate prea departe; Statele Unite consideră C.E.E. ca un fel de departament economic al N.A.T.O., S.U.A. urmărind să obțină și prin intermediul acestei organizații avantaje economice de pe urma investițiilor americane tot mai mari în țările vest-europene. Industria britanică de automobile, de pildă, una dintre cele care câștigă cel mai mult de pe urma exportului, este controlată în proporție de peste 50 la sută de două firme americane — Ford și General Motors. Investițiile americane în Europa occidentală sînt apreciate la 10 000 milioane dolari, dar, după cum a subliniat lordul Caldecote în *Times*, ceea ce importă nu este atât dimensiunea investițiilor, cât faptul că americanii au ales industriile cheie din economia europeană pentru a-și face investițiile.

«Times»-ul londonez, care a publicat împreună cu «Die Welt» (Hamburg) o anchetă comună pe tema «Anglia în drum spre Europa», a arătat în mod deschis că schimbarea de atitudine a laburștilor se dato-

rează eșecului politicii economice a guvernului.

Opoziția aripii de stînga a Partidului laburist față de noua orientare a conducerii partidului se bazează în primul rînd pe considerente politice, deși acestea au la rîndul lor implicații economice. Anglia, ca parteneră în Europa occidentală — afirmă laburștii de stînga — ar urma să se asocieze cu concurenții săi în domeniul produselor industriale mai degrabă decît cu țări capabile să-și sporească importurile de produse industriale britanice, în schimbul materiilor prime. De asemenea, agricultura Angliei s-ar afla la bunul plac al țărilor cu condiții climatice mai favorabile.

În același timp se subliniază că inițiativele preconizate de Wilson pentru o slăbire a încordării în Europa, promisiunea de a face presiuni pentru o dezagajare militară și crearea de zone denuclearizate, angajamentul de a găsi o formă de recunoaștere a R.D.G. — toate acestea au fost lăsate deoparte.

Liderul conservator Edward Heath era pregătit să accepte aproape orice condiții impuse de C.E.E. atunci cînd partidul său se afla la putere, și De Gaulle a fost cel care l-a împiedicat. Dar în perioada aceea exista în Anglia o puternică opoziție, laburistă ca și în rîndul sindicatelor, față de ideea aderării la Piața comună. În prezent însă, nu numai ministrul de externe laburist Brown se pronunță fățiș în favoarea Pieței comune, dar și Wilson renunță la poziția sa anterioară...

Gordon SCHAFFER

nunțile tradiționalului mussem

O dată pe an, cam în vremea aceasta, la Agdul, un sat de la poalele Munților Atlas din Maroc, are loc tradiționalul Mussem, o sărbătoare a tribului Ait Haddidn. Acest trib este de origine berberă, ducînd de veacuri aceeași viață seminomadă prin văile munților.

Într-o anumită zi, care marchează începutul sărbătorii, satul se trezește, ca prin farmec, în zori aproape de două ori mai mare de cum fusese în ajun. Oamenii tribului veniți din cele mai îndepărtate puncte își ridică peste noapte sute de corturi. Ei vin să se prosternă în fața mormîntului înțeleptului Sidi Ahmed El Maghemie. Obiectul acestor sărbători a fost statornic cu secole în urmă, după moartea lui Sidi Ahmed, sanctificat de urmași pentru marea lui înțelepciune și bunătate. Cu prilejul pelerinajului, are loc și un fel de iarmaroc. Unii vin să cumpere, alții vin să vîndă — un întreg furnicar se agită pe ulicioarele de obicei tăcute. Din loc în loc grupuri adunate în cerc joacă și bat din palme. În răstimpul cît ține sărbătoarea, conform tradiției, tinerii și tineretele se împrietenesc și, dacă își găsesc perechea potrivită, se pot căsători de îndată.

Marea majoritate a băieților și a fetelor care au atins vîrsta potrivită întemeierii unei familii, vin la Agdul numai cu

acest scop. În timp ce ceilalți se agită cumpărînd și vînzînd diferite produse, tinerii și tineretele se adună deoparte. Și în această mulțime sînt priviri care se întretaie, se înțeleg, inimi care se înfloară. O anumită

S-au cunoscut la Agdul.

pieptănătură își spune că tinăra a mai fost măritată sau nu. Hotărîrea de a conviețui trebuie să fie luată de către ambele părți în fața mormîntului lui Sidi Ahmed și numai după acest ceremonial perechea, însoțită de rude și prieteni, trece să officieze căsătoria la cadiu, care spre întărire le înmînează un act. Deși tribul Ait Haddidn se închină lui Alah, totuși sexul frumos se bucură de multă libertate, avînd posibilitatea să-și spună cuvîntul în alegerea soțului.

Cînd Mussem-ul ia sfîrșit, pe drumurile care pornesc de la Agdul, familiile abia înghetate ale tribului Ait Haddidn pleacă spre noua lor viață. Căminul întemeiat devine astfel unicul fapt trainic în existența seminomadă și nesigură a membrilor acestui trib.

Veronica RUSSO

din lume adunate

Prima știre trimisă de un reporter american proaspăt sosit în Vietnamul de sud suna astfel: «Chirurgii armatei americane au descoperit la răniții americani plăgi teribile provocate de un nou tip de armă foarte modernă». Unde le-au produs forțele de rezistență că doar nu au întreprinderi pentru armament ultramodern în junglă? S-a aflat ulterior că aceste arme făceau parte din ultimul transport de armament adus din Statele Unite, pe care trupele agresoare nici nu apucaseră să-l pună în folosință. În schimb ele au fost capturate de «forțele Vietcong» în timpul atacării unor depozite militare. Așa că, după cum recunoaște un ziar englez, trupele americane au reușit performanța de a simți primele efectele proiectilelor. Episodul arată nu numai cît de barbare sînt mijloacele pe care le folosesc agresorii, ci și faptul că-și primesc, în aceeași măsură, pedeapsa cuvenită pentru faptele lor. O întîmplare cu adevărat simbolică.

★

În piesă personajul feminin în cauză se îmbată și dezvăluie spectatorilor viața sa nefericită în căsnicie. După șase luni de spectacole, interpreta personajului este salvată în ultimul moment de la moarte după o încercare de sinucidere. Cauza? Identificarea atît pe scenă cît și în viață cu rolul pe care îl juca. Un coleg a declarat poliției: «Trăia atît de intens rolul său, încît acesta ajunsesse să-i otrăvească fiecare moment al existenței sale». În plus, soțul intentase acțiune de divorț. Este vorba de actrița franceză Anne Tonietti și de piesa lui Albee: «Cine se teme de Virginia Woolf?». Nu știm cine o fi vinovatul, dar o altă actriță franceză, Madeleine Robinson, a renunțat să mai joace același rol numai după cîteva săptămîni, din motive asemănătoare.

★

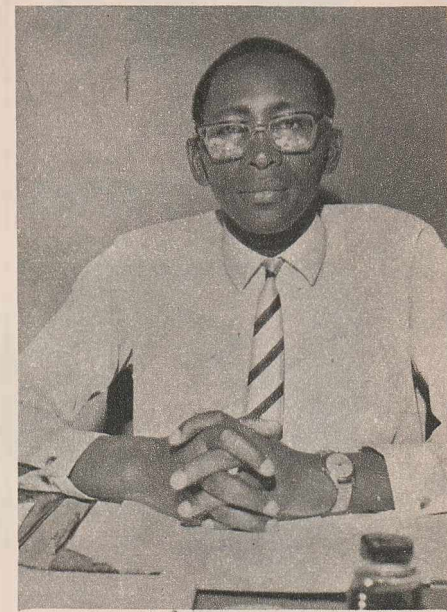
Se pare că procesul lui Marinus van der Lube condamnat și decapitat la 10 ianuarie 1934 pentru incendierea Reichstagului se va rejudeca. Procesul înscenat acestui drogat cu mintea rătăcită a constituit pe atunci punctul de plecare pentru campania de lichidare de către naziști a forțelor de stînga și liberale din Germania. Fratele lui Van der Lube, care a redeschis acțiunea, dorește «doar să reabiliteze memoria lui Marinus și a familiei» și să dovedească cu ajutorul curții din Berlinul occidental că execuția a fost «o crimă judiciară». Se pune întrebarea: va merge curtea mai departe pentru a lămuri, din perspectiva actuală toate aspectele acestei afaceri tenebroase? De fapt istoria nu ar mai avea nevoie de un nou verdict pentru că l-a și dat în cadrul marii judecăți a popoarelor care a pus capăt teroarei hitleriste. Nu poate însă fi subestimată valoarea educativă și preventivă a dezvăluirii depline a mecanismului unei astfel de provocări. Pentru că de la Sacco și Vanzetti și pînă la afacerea din Dallas, politicienii provocărilor și asasinatului politic nu și-au schimbat în esență metodele.

Nicolae URECHE

În pofida condamnării pe plan tot mai larg de către opinia publică a agresiunii americane din Vietnam, trupele S.U.A. continuă acțiunile barbare îndreptate împotriva populației sud-vietnameze. Fotografia înfățișează un moment dintr-o «operațiune de curățire» la sud-vest de Da Nang, unde sub pretextul «apărării» populații de forțe patriotice, locuitorii sînt ridicăți și transportați în elicoptere americane la «loc sigur».

Regele Moshoeshe al statului Lesotho a rămas doar un conducător simbolic al țării sale, după ce a acceptat condițiile puse de primul ministru Leabua Jonathan, pentru a-și păstra tronul.

Repurtînd victoria în recentul turneu internațional de șah de la Hastings, fostul campion mondial Mihail Botvinnik (U.R.S.S.) reeditează succesul obținut în anul 1961 în aceeași competiție.

stringeți și predați

obiectele
metalice
vechi
la
depozitele

contravaloarea lor
vi se achită
imediat

i.c.m.

ntreprinderea pentru

colectarea

metalelor

o mașină
de cusut
ideală

ILEANA

